THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 368—3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A.

SATURDAY, OCTOBER 14, 1967

LATVIJA AMERIKĀ

82. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 14. OKTOBRIS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368—3239 (redakcijai), 921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE.
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647.
U.S.A., tālrunis 486—8975

Ko jauniešiem darīt Latvijas svētkos?

LATVIEŠU NACIONĀLĀS JAUNATNES APVIENĪBAS KANADĀ 13. KONGRESA IEVADĪJUMS TORONTO

Laikā no 6.—9. oktobrim Toronto notika Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības 13. kongress, kurā jaunieši atskatījās uz aizvadītajā darbības gadā paveikto un pārrunāja turpmākā darba vadlīnijas, devās izbraukumos un priecājās ballē. Par LNJAK valdes priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo Ausekli Zaķi no Toronto. Kongresa pirmais vakars bija galvenokārt veltīts dalībnieku savstarpējai iepazīšanai, tā nopietnais darba cēliens sākās tikai 7. oktobrī, bet kongresa smagumpunkts bija 8. oktobris. Par abām pēdējām kongresa dienām un lēmumiem ziņosim vēlāk.

Kad Latviešu nama zālē bija ienests karogs, kongresa dalībniekiem veltītu svētbrīdi vadīja archibīskaps A. Lūsis. Kongresu pēc tam oficiāli atklāja LNJAK valdes pr-dis A. Zaķis. No DV organizācijas jauniešus apsveica un darba sekmes novēlēja I. Zamlovskis, LNAK vārdā tās jaunatnes nozares vadītājs M. Zandbergs, bet no ELJAS Rasma Šilde, kura iebraukusi no Vācijas un pašreiz viesojas Ziemeļamerikā. Rakstveida apsveikumus bez citiem bija sūtījusi ALJAs vadība un žurnāla „Mēs" redakcija.

Aizkavētā sabiedriskā darbinieka E. Šķobes vietā kongresa ievadrunu jauniešiem teica Latviešu kreditsabiedrību apvienības pr-dis A. Svenne, uzsverot jauniešu nozīmi latviešu tautai. Viņš pielīdzināja jaunatni lidmašīnai, kura vienmēr tiecas uz augšu, bet tomēr pienāk reiz brīdis, kad arī tai jānolaižas. Tā arī jaunatnei jātiecas sasniegt augstus mērķus un ideālus, bet, kad tie sasniegti, jāatgriežas un jānodod iegūto tālāk citiem. A. Svenne uzsvēra, ka latviešu jaunatnei ir pienākumi, kuŗus jāveic, lai būtu īsteni latvieši. Galvenais pienākums ir labi pārvaldīt latviešu valodu, tādēļ jāapmeklē mūsu skolas, jālasa latviešu laikraksti un grāmatas, jāapmeklē latviešu dievkalpojumi, jāpiedalās latviešu sarīkojumos un mūsu organizāciju darbā un dzīvē. Ar smaidu runātājs piebilda, ka jauniešiem arī savu naudu vajadzētu noguldīt latviešu „bankā". Pašreiz 11% no visiem latviešu kreditsabiedrību biedriem ir jaunieši, bet jācer, ka turpmāk to būs vēl vairāk.

Uzsākot tiešo kongresa darba gaitu, mandātu komisijā ievēlēja Mārtiņu Sausiņu, Daci Ieviņu, Baibu Dābolu, Māri Ozolu un Māru Holanderi. Par kongresa priekšsēdi izraudzīja Ojāru Silu, viņa palīgu Armandu Siksnu un sekretārēm Anitu Korbu un Ritu Āpši. Nolasot iepriekšējā gada kongresa protokolu, konstatēja pārpratumus dažos punktos, pēc pārrunām pieņemot labojumus.

Aizvadītā darbības gada atskatā LNJAK pr-dis Auseklis Zaķis norādīja, ka valdes priekšsēža uzdevumus šai gadā veikuši trīs darbinieki — iepriekšējā kongresā ievēlētais Viesturs Treiguts, pēc viņa atteikšanās no pienākumiem kā pagaidu aizstājēja Edīte Ernestsone un pēdīgi viņš pats, t.i. Auseklis Zaķis. Notikušas 7 valdes sēdes, atbalstīts jauniešu Jāņu sarīkojums, kuŗu organizējis Dr. V. Gulēns, tāpat jaunatnes un draudzības dienas Niagarā, kuŗu galvenais organizētājs bijis Andris Kalupnieks; rīkots izbraukums uz Stratfordu, kuŗu izkārtoja Londonas jaunatnes pulciņš, bet šī kongresa izkārtošanas vadītājs bijis Vilnis Epneris. Iespēju robežās LNJAK veicinājusi latviešu skolu darbību un materiālu vākšanu iecerētajai grāmatai par latviešu tautas dejām un rotaļām. Ojārs Sils izraudzīts par 1970. gadā paredzēto Kanadas latviešu dziesmu svētku rīcības komitejas sekretāru. LNJAK nosūtījusi arī protesta rakstu Anglijas sūtnim Apvienotajās nācijās sakarā ar britu valdības nodomu atsavināt Latvijas noguldījumus Anglijas bankā. Pasaules latviešu jaunatnes kongresam, kas notiks nākošā gada vasarā Rietumberlīnē, par Kanadas pārstāvjiem rīcības komitejā izraudzīti Mārtiņš Vāgners un Laima Lange, kuŗi piedalās arī programmas izstrādāšanā un sagatavošanā.

Biedrzine Asna Alberinga ziņoja, ka apvienībā pašreiz ir 186 biedri un 11 biedru-veicinātāju, par 17 mazāk nekā iepriekšējā gadā. Toronto ir 117 LNJAK biedru, Hamiltonā 34, Otavā un Montreālā kopā 14 un Londonā 11, bet 10 biedru dzīvo ASV.

Informācijas nozares vadītāja Laima Lange ziņoja, ka aizvadītajā darba gadā izdoti tikai divi apkārtraksti, jo no atsevišķajiem pulciņiem nav saņemtas ziņas. Tādēļ nav bijis ko apkārtrakstos ievietot.

Ziņojumos par atsevišķo pulciņu darbību Maruta Zvagule informēja, ka Londonas tautas deju kopa uzstājusies Kanadas simtgades sarīkojumā un izkārtojusi izbraukumus uz Stratfordu, kurā piedalījušies ap 60 jauniešu. No Toronto jaunatnes pulciņa Staburags iesniegtā rakstveida ziņojuma izrietēja, ka pulciņš piedalījies varoņu piemiņas sarīkojumā Saulainē, noorganizējis pretkomūnisma pēcpusdienu „Tev nebūs aizmirst!" un slēpotāju izbraukumu ar 85 dalībnie-

(Nobeigums 4. lpp.)

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ 13. KONGRESS TORONTO

Augšējā uzņēmumā kongresa prezidijs: no kreisās — sekretāres Anita Korba un Rita Āpše, priekšsēža vietnieks Armands Siksna, priekšsēdis Ojārs Sils un mandātu komisijas locekļi Māris Ozols, Mārtiņš Sausiņš, Māra Holandere, Baiba Dābola un Dace Ieviņa. — Apakšējā uzņēmumā jaunievēlētā LNJAK valde un revīzijas komisija: priekšā no kreisās — Alnis Bāliņš, Laima Lange, priekšsēdis Auseklis Zaķis, Anita Korba, Vilnis Epneris un Vilnis Pētersons; aizmugurē — Jānis Valdmanis, Baiba Lorberga, Vija Zuntaka, Anda Libere, Pēteris Mukts, Sibilla Ganna, Ilze Prikule un Egils Fogelis; iztrūkst Asna Alberinga un Jānis Kļaviņš. Foto: JAK

Gaidāmas jaunas skolu grāmatas un programmas

ASV AUSTRUMKRASTA LATVIEŠU SKOLOTĀJU KONFERENCE ŅUJORKĀ

Astoņu latviešu skolu 40 skolotāji Amerikas latv. apv. izglītības biroja aicināti, 8. oktobrī Ņujorkā sprieda un debatēja par skolu pašreizējo stāvokli un vajadzībām.

Pārskatu par latviešu skolu skaitu un skolēnu sastāvu visā brīvajā pasaulē sniedza ALAs izglītības biroja vadītājs J. Blumbergs. Čaklākie latviešu skolu apmeklētāji, pēc referenta atzinuma, ir Kanadā, seko ASV un Austrālija. No 60 ASV latviešu skolām 44 uztur draudzes, 11 — organizācijas kopā ar draudzēm, bet 5 ir patstāvīgas, gan ar jūtamu draudžu atbalstu. Pagājušajā mācību gadā šīs 60 skolas izdevušas 90.000 dol. Ņujorkā katrs skolēns draudzei izmaksājis 95—100 dol. gadā, Bostonā ap 50 dol. Latviešu skolas galvenokārt darbojas lielākajās latviešu kolonijās. Mazākās apmetnēs (ar latviešu skaitu zem 100) latviešu skolas ir tikai dažās vietās. Lai arī šo koloniju bērnus iekļautu latviskajā audzināšanā, ALAs izglītības birojs pašreiz izstrādā mājmācības programmu un mācību organizēšanu.

Pēc biroja vadītāja atzinuma minimālais mācību gada stundu (pulksteņa) skaits ir ap 130, ko ASV veic 47%. Ceturtai daļai no skolām pašreizējā mācību diena jāpagarina par 1 stundu, lai sasniegtu minimu. 28% skolu darbojas ar nepietiekamu mācības stundu skaitu. No 14 vidusskolām vienā ir tikai viens, otrā — divi skolēni. Vidusskolēnu kopskaits pagājušā gadā bija 198, no tiem 85% izņēma pilnu programmu.

J. Blumbergs bija apmierināts ar skolotāju sastāvu: 46% ir ar pilnu vai nepabeigtu universitātes, 21% ar skolotāju institūta, 23% ar vidusskolas un tikai 10% ar latviešu trimdas skolas iespējami augstāko izglītību. Pēdējās grupas zināšanu pacelšanai projektēti paidagoģiski kursi vai semināri, kādi jau darbojas Toronto un Čikagā. 9% no skolotājiem sasnieguši pensijas (65 g.) vecumu, 6% ir starp 60 un 65 gadiem, 21% starp 20 un 30 gadiem, bet jaunāku par 20 gadiem (galvenokārt izpalīgi) ir 7%.

Par mācību līdzekļiem referēja „Mazputniņa" redaktrise Līga Streipa no Čikagas, informējot, ka žurnālam padomā radīt jaunu „atvasi" — 4 lappušu divnedēļu laikrakstu lietošanai skolās (pēc amerikāņu parauga). Konferencē izskanēja bažas, vai tas nelabvēlīgi neatsauksies uz paša „Mazputniņa" abonentu skaitu. Apgāds pašreiz sagatavo arī latviešu īso pasaku otru burtnīcu, tāpat bērnu grāmatu „Krāsosim, mācīsimies." Daudzas skolas tagad izlieto amerikāņu lietotos uzskates līdzekļus: priekšmetu attēlus, burtus u.c. Sagatavo arī uzskates kartes Latvijas ģeografijas mācīšanai. Nodomu par īpašu filmu tās dārguma dēļ (50.000 dol.) nācies atmest. Vēstures mācīšanai visai daudz (72) karšu lieto Longailendas skola. Tās izgatavojis skolas pārzinis vēsturnieks Tālivaldis Dukāts. Referente uzsvēra, ka Latvijas vēsture, līdzīgi literātūrai, jāmāca uz salīdzināmās bazes, tā bērniem dodot labāku priekšstatu; piemēram, ASV latviešu bērnam būs labāks priekšstats, ja Kolumba Amerikas kontinenta atklāšanai pretī liktu to pašu laiku Latvijā, vai literātūrā K. Skalbi pielīdzinātu līdzīga rakstura amerikāņu rakstniekam.

Par jaunākajiem atzinumiem paidagoģijā referēja skolotājs A. Liepkalns no Bostonas, priekšlasījumu galvenokārt bazējot uz amerikāņu paidagoģijas doktora Brunnera atzinumiem; bērnam jāļauj aktīvi piedalīties vielas iztirzājumā, nevis kailā iekalšanā. Mūsu mācību grāmatās ir daudz lieka vai pārāk veca, kas bērnam nav saprotams un viņu nesaista.

Sēdes tālākajā gaitā apskatīja pašreiz sagatavošanā esošās ticības mācības, latviešu gramatikas, latviešu valodas, ģeografijas un vēstures programmas. Pārstrādāt nepieciešams lasāmgrāmatas, jo daudzi stāsti mūsu bērniem vairs nav saprotami, bet nezināmo jēdzienu izskaidrošana aizņem daudz laika, kādēļ skolotājs šādus stāstus vienkārši izlaiž.

(Nobeigums 5. lpp.)

Dalībnieku reģistrācija Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā 13. kongresā Toronto. Foto: JAK

Modris Zandbergs

Jaunatnes darbs

ATSKATS, PĀRDOMAS UN IECERES

III

Latviešu jaunietis, dzīvojot Ziemeļamerikā, saskaŗas ar divām kultūrām — amerikāņu un latviešu, tādēļ ir skaidrs: kuŗa jaunietim būs patīkamāka un labvēlīgāka, tai viņš arī vairāk pievērsīsies. Jaunākie socioloģijas pētījumi rāda, ka otras paaudzes cilvēki jebkurā svešā zemē vienmēr atrodas konfliktā starp šīm divām kultūrām. Tā ir normāla parādība, bet ar lielām konsekvencēm, kuŗas visiem latviešiem, jo sevišķi vecākiem vajadzētu zināt.

Ir tikai dabīgi, ka jaunietis nevēlēsies vienmēr dzīvot šajā konfliktā, tādēļ beidzot izšķirsies par to kultūru un dzīves veidu, kas viņu vairāk apmierinās un mazinās konfliktu. Nav jābūt pārāk tālredzīgam, lai redzētu un saprastu, kas jau notiek un vēl vairāk notiks ar mūsu jaunatni, ja vecākā, vidējā un jaunā paaudze kopīgi neizveidos pašī savu tālredzīgu un iedarbīgu kultūras programmu, kuŗa ne tikai pasargātu mūsu jauniešus no atsvešināšanās, bet iedvesmotu, mācītu un ievadītu jaunieti latviskajā pasaulē. Pirmais pamats no pašas jaunatnes un vārdesmit situācijas izpratēju puses ar Divreizdivi nometni, nedēļu nogales kursiem un vasaras nometnēm jau likts. Šos pasākumus tikai vēl vairāk jāpaplašina un jāsekmē nākotnē.

Nesen mūsu prese ar lepnumu atzīmēja ap 40 skolēnu piedalīšanos vasaras vidusskolās mācībās Gaŗezerā. No ASV un Kanadas kopā mēs — vecāki, audzinātāji, organizāciju darbinieki un latviešu sabiedrība — tātad, varējām iespaidot, ieinteresēt un aizsūtīt uz šo vasaras vidusskolu 40 jauniešu! .. ALA un BATUN plāno izlietot 30.000 dol. publikācijām svešvalodās, lai apgaismotu Afrikas miljonus, bet mēs paši niekojamies ar tikai 40 jaunu latviešu ievadīšanu latviskajā pasaulē. Vai še ir kāds samērs? Vai kāds vēl var teikt, ka svešuma latviešiem ir sava nacionālā politika un mērķi?

Kaut arī jaunatnes apvienības nebūtu bijušas savu uzdevumu augstumos, pārstāvot pulciņus, sekmējot un aktīvizējot to darbību, nav tomēr jāaizmirst, ka vienīgi paši pulciņi ar savu biedru dedzību un sparu ir tie, kas ne tikai sekmē savas grupas darbību, bet netieši iespaido un izceļ apvienības panākumus. Kā katrā organizācijā, arī jauniešiem nav jāsagaida, lai visu izdara tikai ievēlētās amatpersonas, tāpat kā nevar sagaidīt, lai kāds cits paveic mūsu kopīgos uzdevumus. Visiem jāizrāda interese un griba veikt savu darba daļu, bet — ne visiem tā ir vienāda. Tiem, kuriem intereses un gribas ir mazāk, tā jāstiprina un jāveicina ar jaunām idejām, metodēm, uzmudinājumiem, izpratni, labvēlību un palīdzību.

Daudziem jaunajiem latviešiem tieši šo uzmudinājumu pietrūkst. Vienīgi tādus saņemot, viņi pievērsīsies latvietībai kā kādai draudzīgai saimei. Mūsu visu nākotnes uzdevums būtu rūpēties par jaunas un efektīvākas pieejas atrašanu jauniešu piesaistīšanai un arī paturēšanai latviešu sabiedrībā un latvietībā.

Lai jaunatne būtu spējīga strādāt, tai nepieciešams ne tikai morāls, bet arī materiāls atbalsts no mūsu organizācijām un visas sabiedrības. Patiesībā jaunatnes sabiedriskā aktīvitāte ir pilnīgi atkarīga no līdzekļiem. Tādēļ ar gandarījumu jāatzīmē Kanadas DV valdes lēmums atvēlēt 20% no saviem ienākumiem jaunatnes pabalstiem, tāpat Toronto latviešu kreditsabiedrības 500 dol. lielais devums LNAK jaunatnes nozarei.

Sāpīga lieta jauniešiem arvien bijusi telpu trūkums. Lai šo darbības kavēkli novērstu un jauniešu sabiedrisko dzīvi vairāk aktīvizētu, jāiekārto īpašas jaunatnes mītnes. Toronto piemērotākā vieta šādai mītnei būtu kādā no latviešu draudžu lauku īpašumiem. Izpildot LNAK padomes sesijas uzdevumu pētīt un meklēt iemeslus, kuŗi atsvešina jauniešus no latviešu sabiedrības un latvietības vispār, un mēģināt atrast reālas iespējas jauniešu tuvināšanai resp. iekļaušanai latviešu sabiedrībā, LNAK jaunatnes nozares atzinums ir, ka viens no galvenajiem faktoriem jaunatnes aiziešanai no latviešu sabiedrības ir tieši piemērotas pulcēšanās vietas trūkums, pat Kanadas lielākajā latviešu centrā tādas nav. Jauniešiem trūkst noteiktas vietas un telpu, kur nedēļu nogalēs sanākt kopā, lai organizētu dažāda veida seminārus zināšanu papildināšanai, rīkotu saviesīgus vakarus u. t. t. Nav šaubu par to, ka, nerodot piemērotu vietu, kur jaunatnei pulcēties, tā nepulcēsies nemaz un viegli iekļausies kanadiešu vai amerikāņu sabiedrībā.

Pieredze Divreizdivi nometnēs, sešu nedēļu nogaļu kursos un līdzīgos jauniešu sarīkojumos liek secināt, ka tieši šāda rakstura nodarbības jaunatni iejūsmina un pievērš latvietībai. Mazai piemēra ilustrācijai še vietā norādīt, ka pagājušajā gadā Kanadā nenotika sešu nedēļu nogaļu kursi, kas manāmi samazināja latviešu jauniešu aktīvitāti. Rezultātā mūsu sabiedriskajā darbā no jauna iesaistījušies tikai nedaudzi jaunie latvieši. Protams, bez radikālām pārmaiņām un apdomātas rīcības jaunatnes piesaistīšanā un latviskajā audzināšanā asimilācijas draudi tikai pieaugs.

Lai latviešu jaunatnes mītnes ideja īstenotos vismaz Toronto, būs jāiegūst kādas latviešu draudzes labvēlība apbūves gabala piešķiršanai un latviešu organizāciju un visas sabiedrības atbalsts celamās mītnes materiālu iegādei. Vajadzīgo metu mītnei varētu izstrādāt un būvdarbus paveikt paši jaunieši — jaunie architekti, inženieri un visi pārējie.

Nevienam nav noslēpums, ka vairākām latviešu organizācijām gadiem ilgā darbībā uzkrāti līdzekļi, kuŗi iesaldēti bankās. Tai pašā laikā latviešu jaunatne ir spiesta strādāt un darboties ar ļoti aprobežotiem līdzekļiem. Šis fakts lieku reizi atgādina, ar kādu nereālu un neskaidru ideoloģiju mūsu kultūrāli nacionālais darbs caurausts. Vai būtu pamats šaubām par to, ka šo organizāciju vadībā un biedru rindās darbojas patiešām nacionāli roskaņoti un saprātīgi cilvēki, kas spēj reāli domāt?

Vietā būtu arī ierosinājums organizācijai BATUN savus paredzētos līdzekļus viena delegāta sūtīšanai uz Afriku novēlēt jaunatnes mītnes fondam. Tā mēs izaudzinātu vismaz 50 jaunu koklētāju un jaunu delegātu katrai nēģeru zemītei Afrikā.

KAUJA PAR BALTIJAS PASTMARKU

Pēdējā laikā gandrīz katrā latviešu laikraksta numurā bija lasāms atgādinājums, ka nepieciešams rakstīt ASV kongresa locekļiem un „pastmeistaram", lai Baltijas valstu dibināšanas 50 gadu atceres gadījumā izdotu īpašu pastmarku. Ir uzdotas adreses, kur pieprasāmas paraugvēstules un cits vajadzīgais, un varētu likties, ka esam darījuši visu iespējamo šīs ieceres īstenošanai.

Somijas 50 gadu neatkarības marku ASV pasts izdeva 6. oktobrī. Atklātībai nav zināms, kā Somija pie šādas markas tikusi. Katrā ziņā Somija tomēr atrodas citādā situācijā nekā Baltijas valstis, arī amerikāņu simpātijas vienmēr bijušas somu pusē: somi vienīgie cītīgi maksāja amerikāņiem pirmā pasaules kaŗa parādus, viņi varonīgi cīnījās pret padomju iebrucējiem un savus 50 patstāvības gadus pavadījuši lielākā vai mazākā brīvībā. Baltijas valstis turpretim pašreiz okupējusi Pad. savienība, ko gan amerikāņu valdība neatzīst de jure, bet kas nevienam nav apslēpts. Apstiprinot Baltijas valstīm veltītas pastmarkas izdošanu, kaut arī nevainīgu tautu meitu attēlu, var iepilēt rūgts piliens ASV un Pad. savienības politiskajās attieksmēs, ko amerikāņi visādos iespējamos veidos centīsies novērst. It sevišķi ASV prezidenta vēlēšanu gadā jābūt piesardzīgiem, jo politiski sarežģījumi var iespaidot prezidenta amata kandidātu saņemto balsu skaitu. Tikai „tautas balss" vēstuļu veidā var ietekmēt kongresa locekļus, kuri tad savukārt izdarītu spiedienu uz „pastmeistaru". Liels vēstuļu skaits par markas izdošanu liktu kongresa locekļiem baidīties par savu vēlētāju balsīm nākošajās vēlēšanās, tādēļ būtu jāpiemērojas apstākļiem, atbalstot akciju.

Tomēr pašreizējās vēstuļu akcijas rezultātus vajadzētu krietni uzlabot, lai varētu cerēt uz panākumiem. Nav nekādas mērauklas, kā daudzmaz precīzi aprēķināt nosūtīto vēstuļu skaitu, taču ir dažas pazīmes, kas rāda neapmierinošus rezultātus. Nevar tomēr noliegt, ka dažas organizācijas dara visu iespējamo, lai rezultātus uzlabotu, un panākumi nav gluži izpalikuši.

Pēc avīžu ziņām organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļa viena pati izsūtījusi vairāk nekā 8000 pieprasītu paraugu un, droši vien, dažus tūkstošus arī uz jau zināmām adresēm, kaut attiecīgi pieprasījumi nav pienākuši. Personīgi Ņujorkā esmu saņēmis bez prasīšanas divas šādas vēstules ar paraugtekstiem: vienu no Čikagas, otru no Kalifornijas. Bez paraugvēstulēm sūtījumā bija arī adreses, kam vēstules varētu piesūtīt, un to skaits ir krietni liels. Cerams, ka latvieši pratīs pienācīgi novērtēt šīs organizācijas darbību.

Tas tomēr ir pats gaišākais stars pastmarkas izdošanas lietā. Daudzas zīmes liek domāt, ka viss gluži nav veicies vai nav mēģināts paveikt tā, kā cerēts vai kā citi sagaidījuši.

Varētu likties, ka atbalstīt šo pastmarkas akciju būtu visu trīs baltiešu tautu pienākums. Ir noteikti zināms, ka lietuvieši vai vismaz viena daļa no viņiem atbalsta vienīgi Lietuvai veltītas markas izdošanu, un nekādās sarunās par kopīgu Baltijas valstu pastmarku neielaižas. Šīs rindas rakstot, nav arī zināms, cik igauņi šo akciju aktīvi atbalsta, bet nav arī zināms, ka viņi tai pretim. Ļoti iespējams, ka lietuviešu domas par īpašas Lietuvas pastmarkas izdošanu ir cienījamas un pareizas, bet esmu nepraša, un tādēļ man liekas, ka tikai kopīgai visu trīs Baltijas valstu pastmarkai var būt panākumi. Tikpat liels nepraša esmu arī citā jautājumā, tādēļ nesaprotu, kādēļ pa pasauli ceļot jāsūta tikai latviešu delegācija, kas informētu citu valstu galvas vienīgi par Latviju. Nevaru saprast, kādēļ delegācijā nevarētu būt visu trīs Baltijas valstu pārstāvji. Šie ir tikai divi piemēri baltiešu sadarbībai kopīgu politisku jautājumu risināšanā, kas manā uztverē nedos apmierinošus panākumus, un par ko nevaram vainot tikai lietuviešus vien.

Vairāk darba un sekmes varētu vēlēties arī latviešu sūtīto vēstuļu akcijā. Ja no Čikagas un Kalifornijas nāk iepriecinošas vēstis, tad no citām vietām tikpat kā neziņo labus rezultātus. Ņujorkas latviešu organizāciju padomes priekšsēdis bija ievietojis laikrakstā aizrādījumu par šādas akcijas nepieciešamību un uzdevis katrā rajonā pa tālruņa numuram vēstuļu paraugu pieprasīšanai. Rezultātā no katriem 1000 Ņujorkas latviešiem viens šo informāciju arī pieprasījis . . . Jācer tomēr, ka no 8000 izsūtītajām Ilinojas vēstulēm kāds simts būs nonācis arī Ņujorkā un pārdesmit latviešu būs uzrakstījuši vēstules likumdevējiem. Nākamajā padomes sēdē, varbūt, runās par to, ka darīts viss iespējamais, lai šo akciju sekmētu, bet ņujorkiešos nav bijusi atsaucība. Patiesībā darīts nav nekas, vienīgi publicēts aizrādījums cerībā, ka to izlasīs un aicinājumam būs sekotāji. Ja padome gribētu strādāt, tad arī ņujorkiešiem būtu izsūtīti 8000 vēstuļu paraugi, nevis iespiests tikai aicinājums. Ja invalidu apvienība varēja izsūtīt ap 12.000 ložu grāmatiņu, kādēļ Ņujorkas organizāciju padomes nevarēja izsūtīt 8000 aicinājumu? Vai ar adrešu un naudas trūkumu varēs pietiekami aizbildināties? Vai parastās frāzes par Ņujorkas īpatajiem apstākļiem un ņujorkiešu neatsaucību varēs nomaskēt vadītāju mazo uzņēmību darbu veikšanā? Piesūtīti paraugi ir jau daļēji nosūtīta vēstule, bet aicinājums laikrakstā ir tikai aizbildināšanās, ka viss jau darīts, ko ar skaistām runām sapulcē vēl varētu pastiprināt.

Vēl grūtākā stāvoklī ir bostonieši, kuŗus pat neviens organizāciju vadītājs nav aicinājis rakstīt šādas vēstules. Tie, kuriem nav laika, patikas vai iespējas lasīt latviešu laikrakstus, kuriem nav zināmi ALAs aicinājumi, arī nekad nezinās, ka šāda vēstuļu akcija notiek, nemaz nerunājot par to, ka latvietis jāpievelk aiz matiem, lai vēstuli uzrakstītu.

Baltijas valstu pastmarka nav un nebūs Dieva dota, kā to dažkārt dzird runājam, bet tā mums pašiem jāizcīna. Tā ir atkal jauna „Kurzemes lielkauja", kuŗu varam arī zaudēt, ja pulkveži savu cīnītāju pulku nevadīs ar kaujas sajūsmu vai cīnītāju spars būs sarucis. ASV pasta ministrs ne labprāt riskēs sagādāt savai valdībai politiskus sarežģījumus, ja baltiešu izcelsmes vēlētāji stingri neatgādinās savas prasības. Kaut latvieši labprāt tic ASV valdības simpatijām attieksmē uz Baltijas valstīm, tie tomēr ir un paliek tikai vārdi, kas nekā nemaksā. Ja ASV pasts izdotu Baltijas valstu pastmarku, tā varētu radīt sarežģījumus, un latviešiem būtu jābūt gataviem uz kauju par šo pastmarku. Iespējams, ka šī raksta publicēšanas brīdī būs skaidrs, vai esam nopietni un patiešām apņēmīgi cīnījušies.

J. Zemesarājs

LATVIJA

82. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 14. OKTOBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—6076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanādā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā 0.1.60, bet tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

PROTESTA GARS

MAZAS ADATAS LATVIEŠU IKDIENAI

Latviešiem ir protesta gars, un dažreiz tie gāž no visiem stobriem virsū tiem, kas kādu darbu veikuši vai tikai gudri runājuši. Krietni sadots t.s. studiju grupai, kuŗa izdod savu biļetenu, kaut tajā publicētā vēstule sākas ar jautājumu: „Vai jums pašiem kādreiz neliekas, ka jūsu 'studēšanas un pētīšanas' dēļ jūs nesāks uzlūkot par 'pārprastiem ģenijiem'? Vai jums neliekas, ka jūs tikai spriežat par nereāliem plāniem, bet nekā praktiska neierosināt? Vai jums neliekas, ka, nespēdami vai nevarēdami paši kaut ko praktisku veikt, jūs no visiem saviem lielgabaliem gāžat virsū baltu uguni tiem, kas kaut ko dara un darbojas?" — Atbildē Aivars Ruņģis nešauj pat ar ūdens pistoli, bet mierīgi norāda, ka turpmākās dienas, mēneši un gadi dos noteiktu atbildi par visu studēšanu un pētīšanu, cerot, ka tas vismaz daļēji attaisnosies, ar to domājot politiskā darba sekmes Latvijas teritorijā. SGB (Studiju Grupas Biļetenu) piesūta visiem tiem, kas to nesūta atpakaļ, ja vien adreses zināmas redakcijai Kalamazū. Par to var maksāt un nemaksāt, kā katrs lasītājs atrod par vajadzīgu un pareizu. Šis izdevums pauž brīvas preses brīvas domas un analizē dažādus jautājumus, ko citi izdevumi nedara. Tas piedzīvojis jau 23. numura iznākšanu.

Maigākā veidā protestus izšauj uz loterijām, kaut arī tie lielgabali krietni pielādēti. Dažs noskaities par t.s. Tautas loterijas nosaukumu, cits par apzīmējumu Brāļu kapi, tomēr visvairāk par piesūtīto ložu skaitu. Kas saņēmis 20 ložu, nesaka neko, bet samaksājis par 10; kas dabūjis 40, nav paldies pateicis, bet kas saņēmis 60 ložu sūtījumu, tas „spļauj baltu". Galu galā — nav jau svarīgi, ko sabiedrība pēc tam runā, ka tikai nauda savākta.

Protestē arī pret delegāciju sūtīšanu uz tālām moru un latiņu zemēm. Latviešu biedrību sadarbības centrs Čikagā nav apmierināts ar ALAs nodomu veidot šādu delegāciju. Neņemos spriest, cik naudas delegācija iztērētu, bet ir skaidrs, ka tā būs Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres dolaru nauda. Cik šādai delegācijai būs panākumu, to varēs spriest tikai pēc tās atgriešanās un rezultātu izvērtēšanas.

Protestē arī pret pieminekļu celšanu slaveniem latviešu vīriem, bet šoreiz tie ir tikai rakstnieki, kuriem dažās reizēs pat nenovēl ceļa izdevumus par darbu lasīšanu. Daži gan vaicā, kā būtu, ja latvieši nopirktu visu Kastaņolas miestiņu Šeicē un nosauktu to par Rainogradu, ar ko visas pieminekļa lietas būtu atrisinātas. Citādi bijušajiem dīpīšiem būs jāīrē lidmašīnas, lai no Ņujorkas, Čikagas vai Toronto dotos uz Šveici skatīt pieminekli, kuŗa celšanai ziedojuši līdzekļus.

Protestē un apmulst arī par to, vai BPLA ir tiesīga izspriest Baltijas valstu dibināšanas atceres pastmarkas nepieciešamību, vai arī katram pašam jāspriež un jāsūta lūguma vēstules kongresa locekļiem. Pieņem tomēr, ka BPLA par daudz runātu un spriestu, lai tiktu pie kāda lēmuma, un tad jau būtu par vēlu. Tā kā darbiniekiem, kas ievēlēti vadošajos posteņos, jābūt apdomīgiem vārdos un darbos, kaut arī šis amats piešķir godu, tad maz izredžu, ka varēs saņemt pietiekami derīgu un neizvairīgu atbildi. Deklarācijās jau tikai izteicot smagas procedūras un cenzūras ieteikumu jebkādai aktīvai darbībai un brīvai domai.

Beigās vēl jāatzīmē kāds individuāls protestētājs, kas protestē par viņam piešķirtās godalgas nepiešķiršanu. Tas ir G. Irbe Zviedrijā, kam pagājušajā gadā piešķirta 500 dol. premija par disertācijas darbu, bet līdz šāgada septembrim nebija saņemta. Atklājās blakus apstākļi, un viss laimīgi noskaidrojās, jo čeks septembra beigās beidzot saņemts. Protests labi noderējis, jo G. Irbem šogad piespriesta vēl viena 500 dol. godalga. Jācer, ka piespriedēji būs mācījušies no iepriekšējiem protestiem un šo godalgu nosūtījuši laikā ar ierakstītu vēstuli. Nekad nevar zināt, kur vaina meklējama.

Ezītis

LASĪTĀJU VĒSTULES

PASKAIDROJUMS LNAK VALDEI

„Latvija Amerikā" 27. septembra numurā ievietotajā LNAK valdes sēdes atreferējumā „Gaidāma Zentas Mauriņas viesošanās Kanadā" lasāma šāda rindkopa:

„Neapmierinātība izskanēja par latviešu skautu 50 gadu jubilejas nometnes Tēvzeme vadības negatīvo nostāju iepretim Kanadas latviešu organizācijām un darbiniekiem. Šai sakarā J. Niedra ziņoja, ka piekritis LNAK valdes priekšsēža uzņemšanai nometnes goda prezidijā. Nevarēdams personīgi nometnes atklāšanas svinībās piedalīties, J. Niedra savlaicīgi nosūtījis LNAK apsveikuma rakstu, bet, cik zināms, tas nav pat nolasīts, tāpat goda prezidija uzskaitē nometnes vadonī LNAK valdes priekšsēža vārds nav minēts. Apsveikumu nometnei nosūtījis arī LNAK izglītības nozares un skolu daļas vadītājs J. Mežaks, kas arī nav pieminēts starp nolasītajiem apsveikumiem. No LPB Kanadas kopas pieņemts 25 dol. ziedojums, bet sūtītais apsveikums palicis nenolasīts; tāda paša nevērība izrādīta arī Toronto latviešu kreditsabiedrības valdes pr-ža J. Grīšļa apsveikumam. Par šādu Tēvzemes nometnes vadības nostāju LNAK valde izteica neapmierinātību, vienojoties par to informēt Kanadas latviešu skautu un gaidu jendu vadītājus".

Kā skautu Tēvzemes nometnes informācijas pārzinis un nometnes grāmatiņas (vadoņa) „Tēvzeme" iespiešanas lietu kārtotājs paskaidroju:

1) J. Niedras parakstītais LNAK apsveikums rakstīts 22. augustā Toronto un nosūtīts goda komitejas pārzinim V. Hazneram Ņujorkā, kas to pāradresējis Tēvzemes nometnei Gaŗezerā. Apsveikumu nometne saņēma pēc tās atklāšanas, tādēļ nevarēja to nolasīt kopā ar laikā saņemtajiem apsveikumiem nometnes atklāšanā 27. augustā.

2) LNAK priekšsēža J. Niedras vārda neminēšana nometnes grāmatiņā „Tēvzeme" (nometnes vadonī) ir redakcionālas dabas kļūme, jo, rakstot manuskriptu spiestuvei, esmu izlaidis J. Niedras vārdu. Par šo kļūmi atvainojos LNAK, tās priekšsēdim J. Niedram un tiem skautu vadītājiem un gaidu vadītājām, kuŗiem šīs manas kļūmes dēļ radušās neērtības, papilddarbi un izdevumi jau tā pārmērīgajā darba slodzē sakarā ar Tēvzemes nometnes sarīkošanu un tās pēcdarbiem. Izņemot še minēto, visos citos gadījumos LNAK priekšsēža J. Niedras vārds pieminēts visur, kur publicēts nometnes goda komitejas sastāvs.

3) Rakstītos apsveikumus nometnes atklāšanas ceremonijā lasīja nometnes komandants — Kanadas latviešu jendas skautu vadītājs S. Leimanis. Noklausoties skaņu lentē uzņemto nometnes atklāšanas ceremoniju, apsveicēju nolasījumā dzirdēju S. Leimani sakām arī šādus vārdus: „Latviešu nacionālās apvienības Kanadā izglītības nozare — J. Mežaks, Latviešu preses biedrības Kanadas kopa — Biruta Senkēviča un arī Toronto latviešu kreditsabiedrība". Šīs skaņu lentes kopiju nosūtu gaidu Tēvzemes nometnes rīkotājai M. Vilkai Toronto, lai še pieminēto organizāciju biedri un vadītāji paši varētu pārbaudīt, ka viņu organizācijas un vārdi pieminēti līdzvērtīgi citām organizācijām.

Izņemot manu kļūmi ar J. Niedras vārda izlaišanu nometnes izdevumā „Tēvzeme", visa cita LNAK un J. Niedras „neapmierinātība" ir nedibināta. Skautu Tēvzemes nometnes rīkotājiem jāmin mīkla: kādēļ ar nepārbaudītām ziņām tik asi jāvēršas pret to organizāciju vadītājiem, kuŗu sistēmatiskais latviskās audzināšanas darbs trimdas trešajā gadudesmitā spēja pulcināt vairāk nekā 800 latviešu zēnu un meiteņu lielākajā sanāksmē, kāda latviešu jaunatnei trimdā līdz šim notikusi?

Arvīds Lūsis

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā. 191 College St., Toronto 4, Ont.

JĀNIS KLĪDZĒJS

Viņu sejās nebija dziesmu svētku

STĀSTS

(7. turpinājums)

Nē, tomēr — dzimtenē ir jūnijs! Ek, kā gribētos vēl dzīvot!

No piekalnes brauca pajūgs. Neliels zirģelis rāva lielus ratus, un tanīs sēdēja sieviete. Jau nākošajā solī Staņislavs viņu pazina: Skuruļu Katrīne!

Nu tik viņa ieplētīs acis no brīnumiem un teiks: Vai tas var būt, ka tu, Stasi, esi mājās?

Pajūgs bija klāt. Viņš cieši skatījās braucējā. Jau bija blakus. Katrīne paskatījās pretimnācējā izbrīnētu skatienu un nepieturējusi aizbrauca gaŗām. Staņislavs sadrūma: nepazina, nepazina . . . Vai tiešām manī vairs tik maz līdzības ar to cilvēku, kas es reiz biju? Saukt, lai pietur? Bet kā lai es saku: Pagaidi! Es esmu Staņislavs Silāns. Nē, labāk ne. Kad būšu atkopies un apkopies, pats viņu apciemošu. Pajūgs jau bija gabalā.

Viņš gāja tālāk un domāja: pēc maniem kauliem mani šodien spētu pazīt, laikam, tikai mana māte, ja viņa būtu dzīva.

Jau bija dzimtā Kūlēju ciema tīrumi. Vēl tikai atlika nolaisties ielejā un uzkāpt pēdējā kalnā, un jau būs redzamas mājas sila malā. Jā, būs mājas, ja tikai tās nav nodegušas un ja vispār tanīs vēl kāda dzīva dvēsele mājo. Kaut ātrāk to visu redzēt un zināt! Viņš sāka steigties. Svīda un sāka kāsēt, bet steidzās. Kaut nebijis šī kalna, kaut kalnam varējis redzēt cauri! Viņam likās, ka visi apkārtējie tīrumi sāk dīvainā balsī šalkt un kalna mugura un bērzu virsotnes blāzmot pievakara saulē. Vai man murgi rādās, vai patiesi tā kaut kas te notiek?

Bija jāapstājas, jo viņam sāka reibt galva. Viņš apsēdās grāvmalā, un reibonis pēc brīža stājās. Paskatījies apkārt, pamanīja, ka soļus desmit attatu kāda sieviņa pa zālaino grāvmalu ganīja govi. Nē, patiesi, vai tā nebija Asaču Veronika? Viņa pacēla galvu, paskatīdamās, cik vēl augstu saule. Bija, tā pati bija!

„Vesela, Asaču māt!" teica Staņislavs, piecēlās un gāja klāt.

Viņa iztraucēta pacēla galvu un labu brīdi skatījās pienācējā, un viņas pavērtā mute neizteica nevienas skaņas. Pirmais, kas no tās izskanēja, bija pēkšņs raudiens balsī. Cik vien ātri varēdama, viņa trūkās augšā un, rokas atvērusi, pastreipuļoja uz Silāna pusi un ar sirmo galvu pieplaka viņa plecam.

„Debesu tētīt! Vai es redzu, vai es neredzu: tu tak esi Stasis!"

„Tas pats esmu. Asaču māt. Kā tu mani varēji pazīt . . . tādu?"

„Kā nu nepazīšu — no bērna kājas, līdz kamēr aizgāji par kaŗavīru, redzēts ikdienas. Ir un ir visi ceļi Tavā rokā, Dievs! Mēs arī par tevi, Stasīt, jau bijām nodziedājuši pēdējās dziesmas un lūgšanas noskaitījuši jau kā par mirušu. Kamēr vēl varēja sanākt kopā, kamēr vēl tas nebija aizliegts, mēs, kas te vēl palikuši, savi ļaudis sābru vecīši ik vakarus nodziedājām par dzīvajiem un par mirušajiem, kas tagad pa visu pasauli . . . Un redzi — viss vēl ir Dieva rokā! Tu vēl pārnāci . . ."

Un viņa sāka raudāt atkal. Atguvusies pēc brīža teica:

„No maniem trijiem dēliņiem . . . neviens. . . .neviens vēl nav pārnācis. . . .Ne Jānītis, ne Donītis, ne Ignatiņš. Un ne ziņas galiņa, vai vēl dzīvi . . . Varbūt redzēji, varbūt satiki kurnevien?"

Viņa pacēla asaru aizmiglotās acis pret Staņislavu, kā brīnumu un atpestīšanu gaidīdama.

Viņš jau pavēra muti, lai teiktu — Jānis krita Kurzemē. Bet tad nolieca galvu, skatījās zemē un domāja: šodien ne.

Kad viņš atkal spēja paskatīties Asaču mātei acīs, viņš pakratīja galvu: „Tā ir. Tā jau ir — kur tu viņus tādā pasaules plašumā varētu satikt? . . . Tā ir . . ."

Tad Staņislavs ievilka elpu un jautāja: „Vai mūsu mājas vēl stāv? Vai tur ir vēl kāds dzīvs?"

Asaču māte paskatījās apkārt, vai kāds nenāk, vai nav tuvumā. Šis mirklis Staņislavam likās bezgala gaŗš.

„Mājas ir dzīvas. Tava brāļa Augusta sieva ar diviem bērniem vēl tur dzīvo . . ."

„Citi?"

Viņa pameta skatienu vēlreiz visapkārt un sāka čukstēt:

„Citi? Augusts pa mežu. Tepat. šur un tur. Un gudri viņš dara. Kuŗš tiem bezdievjiem tiek rokā, to vai nu nobeidz, vai aizved. Redzi, Augustu šopavasar sāka ķerstīt, bet viņš nepadevās. Dievs to zina, kā būs tālāk. Tagad ir daudz tādu, kas nepadodas. Ceļa braucēji no saviem ratiem iesviež maizi ceļmalas krūmos, gani pakaŗ pa kulītei koku zaros. Mēs vecie. palūdzam Dievu par viņiem. Tie, kas mežā, zina, kur maizīti meklēt. Neilgi atpakaļ vienu ganiņu krievi par to nošāva . . ."

Staņislavs atelpoja plaši.

„Un vēl tie citi?"

„Tava māsa Emīlija un brālis Juris — tie nav nemaz te. Un labi, ka tā. Bet esot dzīvi. Bijušas ziņas, ka tie abi esot Anglijā vai Amerikā, vai kā vēl tās pasaules vietas sauc. Par to tad arī Augustu sāka ķerstīt, un viņam bija jābēg mežā."

Staņislavs juta augam pēkšņu spēku savā nogurumā.

„Paldies, Asaču māt," viņš teica. „Tagad es iešu."

„Pagaidi vēl. Nezinu, kā tu mājās varēsi tikt, jo viņpus kalna krustcelēs vienmēr stāv krievs ar šauteni. Nevienu, kas nav tur pierakstīts, uz sila malas mājām nelaiž."

„Gan jau redzēsim," teica Staņislavs, jo viņam gribējās steigties.

„Pagaidi vēl. Nepiemirsti pārdienām atnākt uz mūsu mājām. Dabūsi pa pudelei piena un pa gabaliņam sviesta. Jūsu mājās arī tāpat tikai viena gotiņa, bet vēderu vairāk."

„Paldies, Asaču māt, paldies."

Viņš sāka kāpt kalnā.

„Lai Dievs tev stāv klāt," viņa čukstēja un ar lēnīgu roku novilka krustu gaisā uz to pusi, kur aizgāja viņas dēlu draugs Staņislavs.

Bija tā, kā teikts: krustcelēs stāvēja krievu kaŗavīrs ar šauteni.

Kad Staņislavs viņam tuvojās, tas uzkliedza jau pa gabalu:

„Stoj! Kur tu?"

Staņislavs pamāja ar roku:

„Tur uz tām mājām. Tur manas mājas."

(Turpinājums sekos)

Zaija Ķelere

ĢENERĀĻI UN PĻAUKAS

DIVAS RAKSTNIEKU DIENAS AR TĀLIEM VIESIEM ČIKAGĀ

Motto:
Ilgi nāca, drīz aizgāja
Tās bagātās
rakstniekdienas.

Latviešu preses biedrības Čikagas un Milvoku kopas 7. un 8. oktobrī Latviešu namā Čikagā rīkotās rakstnieku dienas patiešām bija bagātīgas norisē un kuplas saturā!

Pirmajā dienā notika t. s. jautrais vakars, kurš, vismaz sākumā, bija pat ļoti nopietns: pēc kopas vecākā Kārļa Ķezbera uzrunas tālā viešņa no Toronto — LPB Kanadas kopas pr-ce Biruta Senkēviča, apsveikusi no Kanadas kollēgām, dziļas dzīves gudrības caurstrāvotos vārdos atgādināja rakstniekiem viņu sūtību un uzdevumu, aicinot „kaŗot" pret tiem latviešu vecākiem, kas atdod savus bērnus svešām tautām un netur godā latviešu valodu un dzimteni. Norādījusi uz Plūdoņa vārdiem: „Saliksit sirdis un domas par vienu, tad būsit jūs lieli un stipri mūždienu!", B. Senkēviča uzsvēra, ka latviskā vārda rakstītājiem šai ziņā dota ģenerāļu vara.

Šis teiciens vakara vadītājam Olģertam Cakaram bija it kā „spārnotais vārds" jautrās daļas ievadījumam, un viņš to izmantoja, lai pastāstītu anekdotu par kāda ģenerāļa, vecas sieviņas, jaunas meitas un izskatīga puiša braucienu cauri tunelim, kuŗa laikā puisis skaļi nobučojis savu roku un iecirtis tikpat skaļu pļauku ģenerālim, pēc kam, gaismā izbraucot, visi bijuši ļoti apjukuši un pārsteigti, izņemot pašu vainīgo. It kā uzminēdams tālāko norisi, O. Cakars šo pliķi vispārināja un pārnesa kā uz sabiedrību, tā pašiem rakstniekiem —ģenerāļiem.

Pirmais jautrajā vakarā uzstājās Aivārs Ruņģis, kā mīkstajā balsī, it kā kaķa pēdiņās paslēpti bija labi asināti nagi, ar kuŗiem viņš pļaukāja kā pats sevi, tā citus. Tad Jānis Rumpēteris lasīja savus smīnīgos un pārsteigumu pilnos dzejoļus, no kuŗiem „Dziesma kādai mīlestībai" izrādījās pabeigta tikai lasīšanas dienas rītā. No jaunatnes romāna „Saules sala" īsāku nodaļu par „slīkoņa atdzīvināšanu" nolasīja Irma Vīksniņa. Viņu čikagieši ilgi nebija dzirdējuši savus darbus lasām autores slimības dēļ. Pats vakara vadītājs Olģerts Cakars nolasīja satiras piebārstītu un sparīgu „Uzsaukumu mākslas draugiem". No Toronto bija ieradies arī ventiņš Krišs Ķepals un smīdināja klausītājus ar savu lasījumu pat par tik nopietnu jautājumu, kāds ir „cūku bēres". Par sevi viņš teica, ka jau kopš bērnības ganu gaitām vēl joprojām esot „lielos amatos bez biksēm".

Valdis Krāslavietis cirta sabiedrībai gandrīz brūces ar savu „Kādā salidojumā". Tad vietu pie pults ieņēma Kurbads un uzsvērti ēverģēliski nolasīja vēl neuzrakstītu uzsaukumu latviešu rakstniekiem, aicinot padomāt par vienīgo literātūru, kuŗu patiešām lasa — lubu literātūru, pornografiju un kriminālstāstus.

Kā melns gulbis uz skatuves uzpeldēja torontiete Velta Toma, kuŗas „spalvas" asums izpaudās darbos „Var arī tā" un „Oda pūšanai" no Toronto karnevāla laikiem. Antons Acuraugs stāstīja par ļoti nepieciešamu projektu — „Trimdas globālās preses rokas grāmatas" izdošanu, kuŗā ievērojamu vietu ieņemtu paraugvēstules lasītāju vēstuļu rakstītājiem. Kā pēdējais dažus vecus pantus par jaunu kala Ojārs Jēgens ar karikatūrisku „Trimdinieka portrets", „Pakalpiņu pakantāte" un kosmiski komisko kantāti „Latviski tautiska apsveikuma dziesma".

Olģerts Cakars pateicās klātesošajiem rakstniekiem un dzejniekiem, aicinot arī klausītājus pie saimnieces „Augšmutes kundzes" garšīgi klātajiem galdiem Latviešu nama trešajā stāvā. Tur ar dziedāšanu daudz nenodarbojās, bet sarunas arī bez tās bija spraigas. Pēdējie svinētāji ardievojās labi pēc pusnakts. —

„Īsto" rakstnieku cēlienu turpat Latviešu namā otrā dienā vadīja Jānis Rumpēteris, bet apsveikuma vārdus teica Kārlis Ķezbers. Pirmais savus dzejoļus no topošas grāmatas sniedza Valdis Krāslavietis, citu vidū atkārtojot arī iepriekšējā dienā lasīto „Kādā salidojumā", jo klausītājos bija kāda tautiete no Latvijas. Dzejiskais Aivars Ruņģis lasīja stāstu „Atvarā" no krājuma „Tik pie Gaujas, tik pie Gaujas", kas bija sarīkojuma garākais priekšnesums, bet veldzināja ar vārdu spēli un salīdzinājumiem, nemaz neliekoties „stīvs kā pārstērķelēts virskrekls".

Šoreiz balta kā vaidelote Velta Toma pēc pieciem gaŗiem gadiem atkal iepriecināja čikagiešus ar savu vārsmu skandēšanu. Viņas dzejā daudz cerības nojautu, ko simbolizēja „Rīts", bet Velta Toma skaidri pateica arī „Nepatīkamu patiesību" un smeldzīgas „Ardievas". Darbi „Suniskā paššaruna" un „Bez sāpēm" bija asi tverti un ļoti drāmatiski.

Par nesenu „Kulšanas talku" un talcinieku pārdzīvojumiem stāstīja Zane Zemdega no Milvokiem. Viņas stāstīšanas veids piesātināts ar zemes smaržu, gaisā it kā jūtami pelavu putekļi. Valters Nollendorfs galvenokārt izteicās četrrindās, sakot ar mazliet gaŗāku „Asini mani, tecilas rats" un beidzot ar smīnīgo „Cīņa par Latviju". Krišs Ķepals ventiņu mēlē lasīja savu „Pirmo danci" un arī par turpmāko pieredzi ar „dancšen". Rakstnieku cēliena pirmo daļu ar vairāk filozofiska rakstura dzejoļiem no topošās grāmatas vienas nodaļas — „Tālais ir kļuvis tuvs" pabeidza Biruta Senkēviča, kuŗu gribētos salīdzināt ar Spīdolu viņas dedzīguma dēļ. B. Senkēviča aizveda klausītājus it vieglītēm uz dzimteni, kur „Rudzu pļaujas lauks" un kur daudzas „Saknes tura ciet". Viņas „Dzintarjūra" un „Kļavas rudenī" bija krāsu bagātas un gleznainas.

Cēliena otru daļu ievadīja R. Veidemaņa aicinājums rakstniekiem vairāk stāstīt sabiedrībai par Raiņa un Aspazijas fonda darbību, uzsveŗot arī Aspazijas lomu latviešu rakstniecībā un sabiedriski politiskajā laukā.

Valentīne Hermane bija izvēlējusies divus vairāk satiriskus un divus nopietnākus dzejoļus, no kuŗiem „Rītdiena" bija stipri pesimistiska rakstura. Hermanis Kreicers skicēja piedzīvojumus ar runčiem un kaķēm savā „Īsajā" mūžā. Kaut pats nevarēja būt klāt, Pēteris Aigars no Anglijas, kas pašreiz viesojas Ziemeļamerikā, bija atvēlējis savus dzejoļus nolasīt, un Olģerts Cakars to paveica ļoti izjusti.

Ko gan „Puikas gados" Kārlis Ķezbers nav dabūjis lasīt, to mūsdienu jaunatnei nekad nezināt. Viņa radinieks tiešām daudz laika veltījis avīžniecībai. Tikai vienu savu dzejoli kandēja Olģerts Cakars, bet toties ajā bija daudz vielas pārdomām. Jānis Rumpēteris bija domājis darām pietiekami, vadot šo rakstnieku cēlienu, bet tomēr „netika cauri" bez savu dzejoļu nolasīšanas. Viņa dzejā daudz kaisles, ietērptas mierīgos vārdos, piemēram, „Ieva madonnas vaibstiem".

Ar to rakstnieku dienas Čikagā bija izskanējušas n riekšām izkaisījušas zelta graudus sabiedrības laukā. Jācer, ka tie krituši auglīgā zemē.

E. Tālmane

GĀJĒJA DZIESMA NAKTĪ

Pie debes' vārtiem mēness dus,
Sedz sudrabgaisma kalngalus
Un baltas mākoņgrēdas.

Man celš pa klusu leju iet,
No pusnakts matiem rasa riet
Un mazgā manas pēdas.

Ik soli klusa atbalss sveic:
„Tu ne'si viena", ēna teic.
„Mēs sargos," zvaigznes smaida.

Bet rasa pāri vaigiem plūst,
Un sirds no žēlabām vai lūst,
Jo nav, kas mājās gaida.

Alfrēds Vinčels

VELTES UN ZIEDI MINDAUGAM

REŽISORA REIŅA BIRZGAĻA GODINĀŠANA BOSTONĀ

Amerikas latviešu teātra Bostonas ansamblis ar Mārtiņa Ziverta drāmas „Vara" jauniestudējuma pirmizrādi 7. oktobrī New England Life Hall zālē atzīmēja režisora Reiņa Birzgaļa 40 gadu skatuves darbu.

Šī raksta uzdevums nav izrādi — režisora R. Birzgaļa veikumu un ansambļa sniegumu vērtēt, jo to darīsim pēc izrādes Toronto. Šis raksts veltīts Reiņa Birzgaļa godināšanai sakarā ar viņa skatuvei veltītajiem 40 gadiem, kuŗu atzīmēšanai viņš bija izvēlējies Mārtiņa Ziverta pēdējo Latvijā rakstīto darbu „Vara", pašam uzņemoties ne vien režisora uzdevumu, bet arī galveno — varmākas Mindauga lomu. Pēc šīs lugas pirmizrādes 1943. gadā Rīgas Dailes teātrī kritiķis, tagad jau mirušais Jānis Grīns izsaucies: „Šekspīrs vairs nav viens!" Reinis Birzgalis, būdams vienās domās ar J. Grīnu, tad nu izvēlējies tieši šo Ziverta drāmu savai jubilejas izrādei, par kuŗas iestudējumu izrādes programmā raksta:

„Tā kā luga rakstīta klasisko traģēdiju garā, tad uzvedumā turējāmies arī pie klasiskajām tradicijām — centāmies pēc mākslinieciskas vienkāršības un monumentālitātes. Lai skatītāji varētu vairāk koncentrēties autora tekstā un apstrādātajā idejā, tēlotāju kustības un žestus ierobežojām līdz minimam. Tāpat askētisku vienkāršību ieturējām arī dekorācijās, izveidojot tikai tās daļas, kas simboliski papildina lugas ideju. Skatītāju uzmanība veltījama arī lugas uzbūvei, kas mūsu drāmatiskajā literātūrā ir vienreizēja. Ziverts šai darbā īstenojis savu atziņu par ideālo drāmas formu — lielo viencēlienu ar nepārtrauktu laika, vietas un darbības līniju." Piebilstam, ka lugas darbība norisinās kādā 1263. gada rudens naktī.

Kā skatītāji uzņēma šādu inscenējumu, kurā tēlotāji vairāk stāvēja nekā kustējās? Likās, ka vairums bija apmierināts. Uz konkrētiem jautājumiem ne vienmēr saņem atbildei patiesās domas, ja intervētais -ina, ka izprašņātājs ir avīžnieks... Nodoms šīs domas noklausīties pazagšus neizdevās, jo daudzi pazina preses cilvēku un viņa tuvumā sarunājās klusināti. Bet, kā teikts, vairums likās apmierināts. To gan nevar sacīt par jaunatni, kuŗa, šķiet, bija gaidījusi cita veida izrādi. Sarunā ar dažiem jauniešiem radās tomēr iespaids, ka viņiem nav skaidra lugas viela — lietuviešu senvēsture, varas problēma, visa tā laika vide. Neizprotot šos elementus, luga varēja likties bez vajadzīgā sprieguma. Vidējā un vecākā paaudze tā nedomāja.

Neaizmirstams paliks Mindauga lielais monologs, kurā viņš mīlētajai Martei kā vienīgajam cilvēkam atklāj savas dzīves traģismu, atmaigstot no nesaudzīga varmākas par cilvēku ar cilvēciskajām jūtām un alkām pēc personīgas laimes. Mindauga mērķis bija radīt apvienotu un varenu Lietuvas valsti, jo tikai tāda var būt droša un pastāvēt. Mērķa sasniegšanai nepieciešama vara, kuŗu Mindaugs tīkoja iegūt visiem līdzekļiem. Valdnieks var atkāpties no tikumības, reliģijas un žēlsirdības, var nokaut, nodot un laupīt, jo ir tikai viena — valdnieka varas taisnība. Mindaugs visu attaisno ar atziņu: „Kam ir vara, tas citādi nevar." Viņa traģisms ir tas, ka viņš savu asiņaino varu pats skaidri apzinās; apzinās arī to, ka ir varmāka, bet — kam ir vara, tas citādi nevar! Viņš mīl savu tautu un vēlas tai laimīgu nākotni, bet tā panākšanai nepieciešama vara. Mindaugs atzīst, ka labāk nogalināt dažus, lai varētu dzīvot vairums. Tiekdamies pēc šī mērķa, viņš tomēr nevar būt pats sev.

To saprotot un Martei atklājot, Mindaugs vienīgo reizi lugas ritējumā ieguva cilvēciskus vaibstus un balsī ieskanējās arī sirds siltums. Gribētos teikt, ka šis lielais Mindauga monologs bija izrādes lielākais kāpinājums.

Mindaugs gan par cilvēku, pat smaidīgu, atmaiga vēlreiz, bet tas notika, kad aizkars pēc izrādes beigām no jauna vērās publikas lielā aplausiem. Tomēr šai brīdī uz skatuves jau stāvēja Reinis Birzgalis, paturējis tikai Mindauga ārējo apveidu. Varu viņš tomēr bija saglabājis: pārējie tēlotāji, kaut saņēma ziedus, palika tikpat kā neievēroti, jo visi skatītāju uzmanību pievērsa vienīgi Reinim Birzgalim — šīs izrādes jubilāram. Līdzspēlētāji šo Mindauga-Birzgaļa atkārtoto varas izpaudumu tomēr ļaunā neņēma, bet sirsnīgi aulaudēja, suminot savu režisoru un lielo jubilāru.

Sākās it kā otra izrāde, no skatītāju rindām uz skatuves kāpjot sumināju virknei, kurā bija kā profesionāli aktieri, tā izteikti amatieŗi, no kuŗiem rampār pirmo reizi...

Amerikas latviešu teātra Bostonā ansambļa vārdā Reini Birzgali sveica režisors Jānis Lejiņš un aktrise Ance Rozīte-Streipa. Jānožēlo, ka J. Lejiņš, būdams rutinēts skatuves spēks, apsveikuma vārdus nenorunāja, bet nolasīja. Tie bija nenoliedzami sirsnīgi vārdi, bet lasījums paliek lasījums, mazinot brīža sirsnību un svinīgumu. Toties Ances Rozītes-Streipas kvēlie ziedi un draudzības skūpsts atsauca atpakaļ sirsnības strāvojumu. Pēc tam Bostonas Jaunā teātra pārstāves V. Lambergas suminājuma, jubilāra piemēra stājās aktieris Kārlis Ģērmanis, ietērpjot savu suminājumu humora dzirkstīs un tā sniedzot mazu savas skatuves mākslas piemēru brīvā improvizācijā bez suflieŗa un teksta lapiņas. ALAs kultūras biroja teātra sekcijas vārdā gavilnieku sveica Jānis Neimanis, nolasot arī Dr. P. Norvija apsveikuma vēstuli. Apsveicēju tālāko virkni formēja dubultkvarteta Tēvija pārstāvis J. Ansbergs, Bostonas Trimdas draudzes prāvests P. Skulte, vietējās DV apvienības reprezentants V. Rudzuroga, Amerikas latviešu tautis-

(Nobeigums 5. lpp.)

Skats no Mārtiņa Ziverta drāmas „Vara" Amerikas latviešu teātŗa Bostonas ansambļa jauniestudējumā režisora R. Birzgaļa vadībā: no kreisās — Maija Grīnbuša (Ruklis), Rasma Birzgale (Marte), Marta Sala (Repiķis), Reinis Birzgalis (Mindaugs) un Gunārs Straumēns (Tautvils.

Romāns

PANDORA

ARTURS VOITKUS

(63. turpinājums)

— Ko tas nozīmē? Jūs šķirsities? — Ilgai aizrāvās elpa.

— Jā, šķiršos. Es zinu, ka tas mani nevedīs jums tuvāk, bet — es vairs ilgāk ar viņu kopā nevaru. Kopš es pazīstu jūs.....kopš es zinu, cik es varu būt laimīgs mīlama cilvēka sabiedrībā, es ar viņu vairs kopā nevaru.

Ilga baidījās elpot. Šķiršanās! Viņas dēļ! Un pie tam — viņai nekas par to nebija jāsola pretī!

Ilga piecēlās, nostājās Mieriņam blakus un uzlika roku uz viņa pleca. Mieriņš bija vairāk nekā galvas tiesu gaŗāks par Ilgu, un viņai vajadzēja roku krietni pacelt, lai plecu sasniegtu.

— Nedariet to, — viņa teica, cenzdamās runāt saudzīgā mierinātājas balsī. — Nesāpiniet cilvēku, ar ko kopā esat pavadījis tik daudzus laimīgus gadus.

Mieriņš pagriezās pret Ilgu un ieskatījās tās acīs. Viņam likās, ka tās ir kļuvušas valgas; katrā ziņā, tajās bija dziļas skumjas.

— Cik jūs esat laba! — Mieriņš satvēra Ilgas roku un piespieda sev pie vaiga. — Cik jūs esat cēla un laba!

Par Mieriņu šķiršanos kādu laiku runāja visa Rīga. Par Mieriņu sprieda dažādi. Cits viņu aiz muguras saukāja par vecu muļķi, cits raustīja tikai plecus un neteica nekā, bet dažs viņu klusībā apskauda. Pēdējie bija pārliecināti, ka Mieriņam ir vēl tālāki mērķi un ka drīzumā gaidāma vēl kādas laulības pajukšana un pēc tam — kāzas.

Mieriņš pats palika pie reiz teiktā: no sievas aizgājis, viņš ar Ilgu arī vairs nesatikās. Kādu laiku viņš ierakās darbā. Likās, ka tādā veidā viņš mēģina aizmirst Ilgu un savu izputējušo dzīvi, bet dažus mēnešus vēlāk viņš pārsviedās pretējā virzienā. Mieriņš ne dzēra, ne citādi uzdzīvoja, bet gluži vienkārši sēdēja mājās. No rīta piecēlies noskuvās, nomazgājās, apģērbās un sagatavojās it kā iešanai uz biroju, bet tad pēdējā mirklī it kā pietrūka drosmes. Kad ap vienpadsmitiem nāca apkopēja uzkopt Mieriņa istabas — pēc šķiršanās viņš ievadājās divu istabu dzīvoklī — tā Mieriņu atrada sēžam krēslā pie rakstāmgalda, uz kuŗa neatradās nekā vairāk kā tintnīca, spalvas kāts, pelnu trauks un galda spuldze. Rokas viņš parasti bija sakrustojis uz krūtīm un nekustīgi skatījās kādā punktā rakstāmgalda spožajā virsmā. Tādā veidā viņš varēja nosēdēt abas stundas, kamēr apkopēja darbojās dzīvoklī. Reizēm viņa mēģināja ar Mieriņu sākt sarunu, bet parasti viņš tai neatbildēja, bet ja atbildēja, tad atbildes bija tikai jā vai nē. Pēc apmēram pusgada apkopēja Mieriņu kādu rītu atrada guļamistabā ar visām drānām gultā nošāvušos. Dienu iepriekš viņš bija saņēmis ministra rakstu, ka atstādināts no amata.

V

— Šķir nu ātrāk, — Māris Krape mudināja brāli. — Man no tās kazas mūža zelta dienām pilnīgi pietiek.

— Kaza gan, — šoreiz Kārlis arī lietoja nelaipnu vārdu, skatīdamies kādā fotografijā, kur Ilga bija redzama svētdienīgu smaidu ap acīm, lietpratīgi sakļautām un iesāņus novietotām kājām, mazliet pieliektu galvu un grāmatu klēpī. Aiz viņas stāvēja Aivars. Uzņēmums savā laikā bija greznojis Rīgas izplatītākā nedēļas žurnāla pirmo lappusi, un zem tā bija paraksts „Jaunais saimniecības viceministrs Aivars Avots ar kundzi." Trešajā lappusē bija iespiesta intervija ar Ilgu, un tajā jaunā ministra kundze bija reportierim stāstījusi, ka tās intereses sazarojoties divos galvenos virzienos: māksla un literātūra esot viens, saimnieciskā dzīve — otrs. Jau agrā jaunībā pēdējā interese esot izpaudusies tik spilgti, ka tās paziņu starpā esot bijuši uzņēmēji un rūpnieki, no kuŗiem daudzi gan viņas interesi esot pārpratuši, tā ka tai ne reizi vien bijis jānoraida šādu cilvēku bildinājumi.

— Kaza gan, — Kārlis vēlreiz atkārtoja. — Tu atceries — tajā intervijā viņa gandrīz vārdā nosauca mūsu patēvu. Visa Jelgava toreiz smējās.

— Jā. Un beidzot tomēr apprecēja, — Māris smagi noteica. Tas nebija tikai fakta konstatējums; balsī bija saklausāms arī gandarījums. — Un tās ministra kundzes dienas arī nebija nekādas ilgās.

***

Brunis Leide ar Eriku dejoja jau trešo deju. Bija Erikas māsas kāzas, un Erika tik ilgi bija vārdojusi tēvu, kamēr tas bija piekritis kāzās aicināt arī Bruni.

— Mēs esam mazi cilvēki, — tēvs bija pretojies. — Viņš ir dakteris. Zobārsts. Kas tādam ar mums?

— Bet viņš ik vasaras te ir viesojies un strādājis līdz uz lauka.

— Bet ne kā mūsu viesis. Viņš ciemojās pie kunga.

— Un strādāja priekš mums.

Rotbaums pa paradumam bija pastūmis cepuri pakausī, pakasījis aiz auss un beidzot piekritis.

— Manis dēļ. Bet neklūsti tikai dumja. Tas, ka arī tu tagad studē, tevi nenostāda viņam līdzās. Tu esi tikai rentnieka meita. Vāciete no Iršu kolonistiem.

— Es esmu tāda pati latviete kā viņš un visi. Es latviski runāju labāk nekā vāciski.

— Valoda vien neko nenozīmē. Tu vari iemācīties arī ķīniski un tomēr nebūsi ķīniete. Tu esi vāciete un paliksi vāciete, to neaizmirsti.

Erika vairāk nestrīdējās; ar tēvu nedrīkstēja jokot. Viņa steigšus sēdās pie rakstāmgalda un rakstīja Brunim vēstuli.

Uldis ar Moniku sēdēja pie gaŗā kāzu galda un vēroja dejotājus. Saviesīgās Biedrības zālē, ko Rotbaums bija noīrējis meitas kāzu svinībām, vienā galā bija klāts cienasta galds, otrā novietots pūtēju orķestris; telpas vidusdaļa bija atstāta brīva dejotājiem. Lielie rudens darbi vēl nebija sākušies; ļaudīm vēl bija laika papriecāties.

— Man šī draudzība nepatīk, — Uldis paklusu teica sievai. — Tur nekas labs nevar iznākt.

— Kāpēc ne? Tie divi ir viens otram radīti, lai gan Brunis to negrib atzīt. Erika viņu dievina.

— Tieši tā ir visa nelaime. Brunis ir tik krass latvietis, ka vācieti nekad neprecēs.

— Šovinisms!

Uldis paraustīja plecus.

— Var to saukt par šovinismu, bet tas negroza īstenību. Visas pazīmes rāda, ka Brunis paliks vecpuisī, bet ja notiktu brīnums un viņš tomēr ņemtu sievu, tad tā nekad nebūs sveštautiete.

(Turpinājums sekos)

Eksperti mācīs kanadiešiem „apgūt" zemi...

Sazvejojušas nepieciešamo informāciju gar Kanadas ziemeļu krastmalu, podomju zvejas laivu aktīvitāte pēdējā laikā šķiet pierimusi. Toties šogad Kanadu garā virknē apmeklējušas citas padomju informācijas zvejnieku grupas — visdažādākās delegācijas: gan tirdzniecības un lauksaimniecības speciālisti, gan ziemeļu apgabalu attīstīšanas eksperti. Pēdējo speciālitāti neapdzīvojamos ziemeļu apgabalos izbūvēt ceļus un apmetnes nevar noliegt, tomēr jāšaubās, vai monarchistiski demokratiskā Kanada savos ziemeļu apgabalos sāks ierīkot vergu darbu centrāles. Tādēļ še vietā jautājums: kura puse šādā apmeklējumā ir ieguvēja un papildina zināšanas — Kanadas vai padomju valdība?..

Vai kanadiešu lielsaimniekiem, kas ar savu ražu apgādā arī padomiju, ko lietderīgu varētu ieteikt valsts, kas 50 gados kādreizējo „Eiropas maizes klēti" ar saviem speciālistiem nolaidusi tādā neražena chaosā, ka spiesta importēt milzīgus labības krājumus, lai „laimīgais" padomju pilsonis varētu izvilkt savu paradīziski pliko dzīvību? Šāda doma vien jau izraisa jautrību.

Tomēr Kanadas tirdzniecības ministrs Vinters un Co ir ieskatos, ka tikai no austrumiem nāk īstā zināšanu gaisma. Septembrī, piemēram, Šarlottaunā, Prinča Edvarda salā, bija ieradusies padomju lauksaimniecības technologu delegācija, kuru, kā domā, bija aicinājusi jaundibinātā Economic Improvement Corp. bijušā Ņubransvikas saimnieciskā padomnieka D. V. Galagera vadībā. Šie technoloģijas eksperti pastāstījuši valdībai, ka salā iespējams pacelt ražu par 300%, „apgūstot" 300.000 — 400.000 akru jaunas aramzemes. Bet tam nolūkam, protams, nepieciešamas padomijā izgatavotas smagās lauksaimniecības mašīnas un ierīces. Ņubransvikas premjērs Aleksandrs Kampbels šai sakarā norādījis, ka mūsdienās mašīnas un techniski padomnieki starptautiskas robežas var šķērsot bez grūtībām... Ja padomā, ka komūnistu zvejas kuģiem zivis visvairāk ķērās tieši Jaunskotijas un Ņubransvikas piekrastē, un padomju delegāciju interese arī centrējas visvairāk Kanadas tālo ziemeļu apgabalos, — vai neliekas, ka attiecīgo provinču un federālās valdības labvēlīgā naivitāte robežojas jau, runājot ar viņu internacionālo „draugu" vārdiem, ar kaitniecību pašas interesēm?

Varbūt še vietā atgādināt Zviedrijas valdības bēdīgo pieredzi 1950-to gadu sākumā, kad tās draudzēšanās un savstarpējie tirdzniecības līgumi ar Pad. savienību tikko neizputināja valsts saimniecību. Zviedrija diezgan nopietno krizi toreiz pārvarēja tādēļ, ka tās saimniecība dibināta uz veselīgiem pamatiem. Vai to pašu var apgalvot par Kanadas ekonomiju?

Jaunas delegācijas no padomju ietekmes zemēm šeit paredzētas arī oktobrī. Bez čechu kažoku un apavu ādu rūpniecības pārstāvjiem viesosies arī šo nozaru eksperti no Rumānijas, Bulgārijas un Jugoslavijas. Kanada eksportē ādas ap 32 milj. dolaru vērtībā, no tā 2,7 milj. dolaru ienes eksports uz minētajām zemēm, kur ādas izmanto apaviem un rokas somām. —ns

Alņa nomedītāji atgriežas

Medniekiem un makšķerniekiem visu gadu nav daudz vaļas brīžu. Vasaru viņi pavada uz ūdeņiem, rudenī medī fazānus, briežus un pīles, ziemā — zaķus u. t. t. Bet pēdējos gados arvien populārākas kļuvušas aļņu medības. Tā jau ar pirmajām rudens dienām mednieku domas pie nepacietīgi gaidītajām medībām vien kavējas — kad, kurp un kā brauks lūkot kādu mūsu, kā Kanadas latvieši apzīmē alni?

Nesen no Hamiltonas ceļā devās aļņa mednieku „ekspedīcija" — E. Šmits—Kalējs, R. Mierkalns jun. un sen., J. Jaunzemis, kuriem piebiedrojās J. Ivanovskis no Sv. Katrīnām. Vēlā vakara stundā viņi divās automašīnās izbrauca uz 700 jūdžu attālo Hērstu (Hearst), apgādājušies ar divām laivām pašgatavotu piekabi, kuru nosaukuši par „mūsa treileri", jo tas domāts tikai nomedīta aļņa transportam.

Ap nākošās dienas pusdienlaikā mednieki ieradās Hērstā. Pa iecerēto ūdensceļu nebija iespējams iebraukt izraudzītajā medību apvidū, jo tas izrādījās par seklu, bet nesekmīgi mednieki viņiem bija iestāstījuši jaunu ceļu. Tā „ekspedīcija" devās turp. Kādas upes malā mednieki atstāja automašīnas un devās dziļāk mežā, apm. 7 jūdzes nobraucot laivās. Tomēr ceļš pa upi nebija tik vienkāršs, kā sākumā likās. Lietus šai apgabalā ilgi nebija lijis, upe ļoti sekla. Piedevām tajā dzīvoja daudz bebru, kas bija sacēluši savus aizsprostus visā upes platībā. Lai tiktu uz izraudzīto apmešanās vietu, medniekiem nācās pārcelt savas laivas 6 bebru dambjiem, no kuriem daži bija 4 pēdu augstumā. Reizē ar saules rietu viņi tomēr sasniedza mērķi un apmetās kādā vecā mežsarga mājā.

Agrā rīta saule viņus modināja un mudināja doties uz „medību laukiem", kur atradās savādi tik. Kad viņi beidzot sagaidīja savu mauroņu, nebija vairs laika ilgāk gaidīt. Mednieki nostājās pozīcijās, bet dzinējs devās vēl dziļāk mežā. Klusajā dabā atskanēja seši šāvieni, un visi mednieki skaidri zināja, ka „mūsis gatavs". Laimīgais šāvējs bija Juris Ivanovskis.

Vakarā sākās liels uztraukums: kā dabūt mantas un nomedīto alni no meža laukā? Darbus sadalīja. Daļa mednieku aizgāja sagriezt alni gabalos un uzsākt iznešanu no meža, citi veda visas smagās mantas laivās atpakaļ uz vietu, kur atstātas automašīnas.

Nākošajā dienā mednieki nosoļoja pa mežu 1 stundu un 15 minūšu, lai sasniegtu alni. Vienu medījuma gabalu nesa divi vīri, atceļš bija 15 minūšu ilgāks. Nācās doties vēl otrā gājienā. Tā tikai plkst. 5 vakarā laimīgie mednieki varēja atstāt apmešanās vietu. Upe bija straujāka, tikt pāri bebru aizsprostiem nācās vēl grūtāk, jo laivu svaru ievērojami pavairoja aļņa gaļa.

Visu nakti un nākošo dienu mednieki pavadīja ceļā, kamēr beidzot atgriezās Hamiltonā, kur alni sadalīja un tā ragus izlika kaltēšanai saulē. Tad varēja nolikt bises līdz nākošā gada rudenim, kad „ekspedīcija" vienojusies doties jaunās aļņa medībās. BŠK

Dižancītis rāda savu māku Foto: J. Ligers

Neturiet sveci zem pūra!

Katru otrdienas vakaru Latviešu namā Toronto no plkst. 6 —7 mēģinājumos pulcējas mazie Dižancīša dejotāji, kuru vidū aicināti stāties visi latviešu visjaunākās paaudzes dejotāji, sākot jau ar 5 g. vecumu. It sevišķi gaidīti zēni, kuru skaits pašreiz mazāks nekā meiteņu. Vērojot pēdējo Dižancīša mēģinājumu, iznāca saruna ar jaunākās grupas apmācītāju Valdu Briedi. Noskaidrojās, ka Dižancim ir lieli nākotnes plāni. Pār visiem vietējiem sarīkojumiem un viesizrādēm kaimiņu pilsētās likts lielais uzdevums — piedalīties ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku tautas deju lieluzvedumā 1968. gadā Klīvlendā. Tāpat kā visiem līdzšinējiem dziesmu svētkiem, kuros Dižancis ir labām priekšā, arī Klīvlendā paredzētājiem vēl būs plāno un pamazām gatavojas jau tagad.

Dižanča vadība, aicinot jaunos dejotājus, neprasa no tiem nekādas iepriekšējas zināšanas, ne talantu. Katrs latviešu zēns un meitene var stāties dejotāju pulkā. Atlikušajā laikā līdz tautas deju lieluzvedumam Klīvlendā jaunos dejotājus sagatavos tiktāl, lai tie varētu būt šo nozīmīgo svētku dejotāju pulkā. Ar smaidu un humora pieskaņu Valda Briede pastāstīja kādu atgadījumu pirms vairākiem gadiem, kad kāda māte pie rokas atvedusi kautrīgu zēnu, kas uz zemi vien skatījies, „pamēģināt, vai no puikas nevarētu izaisīt dancotāju". Tagad kautrīgais zēns izvērties par vienu no teicamākajiem kopas dejotājiem.

„Domāju, ka daudzi jaunieši atstāj novārtā savu dejošanas talantu neatklātu un neizmantotu," runājot par jaunu dejotāju iesaistīšanos organizētā tautas deju vienībā, izteicās Valda Briede. Dabīgi, ka zēni, tā meitenes ir viens par otru vieklāki, arī dejas ritams un soļos veiklāki, taču katram mēs pieejam ar individuālu novērtējumu un palīdzam apgūt dejošanu, saskaņotu iekļaušanos pārējo dejotāju vienībā."

Bez Valdas Briedes jaunos Dižancīša dejotājus apmāca arī pats Dižancīša vadītājs Zigurds Miezītis, kuram ilga pieredze tautas deju un jaunu dejotāju sagatavošanā. Cik svarīgs ir pietiekams dejotāju skaits, cik nepieciešama jaunā maiņa, to šovasar pierādīja Kanadas nacionālā izstāde Toronto, kuras etnisko grupu priekšnesumos uzstājās ap 20 tautību dejotāju grupas. Kā parasti, latviešus pārstāvēt bija aicināts Dižancis. Vai nu vasaras brīvdienu darba vai citu apstākļu dēļ vairāki ilggadējie kopas dejotāji nevarēja šai uzvedumā piedalīties. Un izrādījās labi, ka Dižancim ir jauno dejotāju rezerves spēki, kas aizstāja rūdītos dejotājus tik teicami, ka vērotājam no malas nācās grūti pateikt, cik gadu katrs no redzamajiem dejotājiem jau aizvadījis uz skatuves dēļiem.

Taču mūsu statistika rāda, ka proporcionāli Toronto dzīvojošo latviešu skaitam mūsu jauno tautas deju dejotāju skaits ir pārāk mazs. „Tēvi un mātes, neturiet sveci zem pūra! Ļaujiet saviem lolojumiem mācīties latviešu tautas dejas. Dosim iespēju mūsu jaunajai audzei pārņemt to mantojumu, kuru savā laikā pārņēmām mēs", sarunas nobeigumā ar mūsu laikraksta starpniecību aicināja Valda Briede. J. V

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● Ventas (10.) gaidu vienībā 30. septembrī notika guntiņu un gaidu „pārliešana" uz nākamām darbības pakāpēm. No guntiņām atvadījās Anda Dābola, Inta Jēkabsone, Inese Bite, Daina Ķīkauka, Laima Cera, Ruta Kalupniece, Anita Milne un Valda Skrīna. Gaidu kopi savas jaunās gaidas sveica ar kopu saucieniem. No gaidām savukārt šķīrās Līga Roze, Alda Kurmīte un Dace Ose. Vadītāja A. Treimane ar labiem vēlējumiem izvadīja meitenes uz lielgaidu rindām. — Ventas gaidu vienība un Alviekstes skautu vienība 1. oktobrī piedalījās Pļaujas svētku dievkalpojumā, ar kuriem arī ievadīja savas nodarbību sezonu gaidām un skautiem. BŠK

VINIPEGA

● Labata alusdarītavas gadskārtējā alus vakarā, kuru uzņēmums rīko DV Manitobas nodaļas mednieku un makšķernieku kopas dalībniekiem, 13. septembrī reklāmēšanās nolūkā piedalījās arī Rotmana tabakas fabrikas pārstāvis, kas demonstrēja filmu par Britu kopvalsts sporta spēlēm Jamaikā, kurā bija redzams arī latviešu pasaules klases atlēts Juris Pūce piedalāmies lodes grūšanā un diska mešanā. Pakavējoties pie alus glāzes un uzkožamajiem, vakara dalībnieki pārrunāja aizvadīto makšķerēšanas un arī kaldināja plānus jaunajai medību sezonai. J. Z.

● Šai vasarā Vinipegu atstājušas vairākas latviešu ģimenes, kas vietējai sabiedriskai dzīvei ir jūtams zaudējums, jo mazā kolonijā katra samazināšanās ir sāpīgi izjūtama. Uz Vankuveru, pēc ilgāk gadu agrākajos gados devies krietns vinipegiešu skaits, pārcēlušies Erna un Arturs Bērziņš, kas visu laiku aktīvi darbojušies Latviešu biedrībā. A. Bērziņš bija biedrības pirmais priekšnieks, veikdams šo amatu vairākus gadus, bet vēlāk valdes loceklis. Uz Sietlu devies Andrejs Štauvers ar ģimeni, kas bija aktīvs jauktajā korī un tautas deju vienībā Kokle. Tāpat uz Sietlu pārcēlies A. Bemberis ar ģimeni.

● Piedaloties dažādās sacensībās, labus panākumus guvusi Hermīne Ruža. Redriveras izstādē viņa ieguvusi pirmo godalgu par adītiem cimdiem un trešo godalgu par bērnu cimdiem, Fortgarijas Horticultural izstādē savukārt 1. godalgu par dāliju miniatūrā, 2. godalgu par tautiskām zeķēm un divas 3. godalgas par bērnu cimdiem un pašas audzētiem sīpoliem.

● Latviešu ev.-lut. Sv. Krusta draudzes svētdienas skola jauno mācību gadu uzsāka 10. septembrī Sv. Lūka baznīcā, piedaloties arī draudzes kārtējā dievkalpojumā. Īsi iepriekš notikušajā vecāku sanāksmē skolas naudu noteica līdzšinējo — 20 dol. gadā, bet vecāku padomē izraudzīja Elzu Sniķeri, Editi Radovsku un Maiju Tizeku. Vecāki uzklausīja skolas pārziņa M. Štauvera ziņojumu un atzina, ka darbs kārtojams līdzšinējā veidā. Skola pašreiz izjūt skolotāju trūkumu, kaut darbā saistījušās divas jaunas audzinātājas — O. Biseniece un G. Ansklāviņa. Pēdējā ir šīs skolas absolvente un beigusi arī 4 papildklases. Jaunajā mācību gadā ievērojami pieaudzis skolēnu skaits. Pašreiz jau pieteikti 25 bērni. Darbojas bērnu dārzs un 6 klases, bet divās papildklasēs mācās 3 jaunieši.

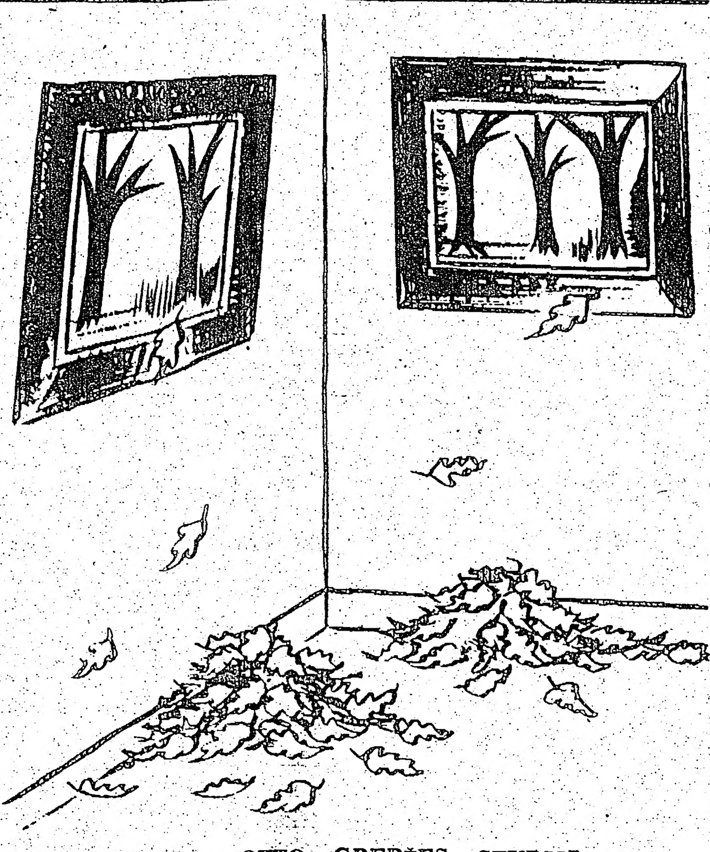

RUDENS OTTO GREBZES STUDIJĀ

Mākslinieks Otto N. Grebže Ričmondhillā 15. oktobrī atklāj savu gleznu izstādi. Ed. Kelša karikatūra

TORONTO ZIŅAS

● DV Toronto nodaļas rīkotajā referāta vakarā 20. oktobrī plkst. 9 vakarā Latviešu namā viesis no Anglijas — rakstnieks un publicists Pēteris Aigars runās par tematu „Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā". Pēc referāta P. Aigars atbildēs uz eventuāliem klausītāju jautājumiem un nobeigumā nolasīs fragmentu no sava jaunā romāna — „Atkusnis sākās oktobrī" II daļas. Romāna pirmā daļa publicēta mūsu laikrakstā un izdota arī grāmatā, kuru interesenti varēs iegādāties referāta vakarā un arī iegūt autora ierakstu. Sarīkojumā ieradīsies arī TLTA ģimnazijas audzēkņi, jo P. Aigara referāts ietilpināts viņu dzīves mācības stundā. Visiem skolēniem ieeja brīva, bet pieaugušiem 1,50 dol.

● Sakarā ar rakstnieka Pētera Aigara viesošanos Toronto, 21. oktobrī plkst. 10.30 dienā Latviešu namā notiks ciemiņa dzimtā pagasta ļaužu — baldoniešu satikšanās.

● TLB inženieru un techniķu kopas gadskārtējā Inženieru balle notiks 27. oktobrī The Inn on the Park viesnīcas telpās (Ballroom), Eglinton E. un Leslie stūrī. Balle sāksies plkst. 8.30 vakarā, bet to oficiāli ievadīs plkst. 9 ar polonēzi. Priekšnesumus sniegs Dianas Jablokovas—Vorpas baleta studijas audzēkņi. Ielūgumi saņemami pie TLB inženieru un techniķu kopas biedriem.

● Mākslinieka Otto Grebžes gleznu izstādi atklās 15. oktobrī plkst. 4 pēcpusdienā viņa studijā Ričmondhillā — 47 Pemberton Crescent N. Izstādē būs skatāmi ap 50 jaunāko darbu, un to atklās Toronto New College rektors Dr. Aivijs (D. G. Ivey). Izstāde turpināsies līdz 29. oktobrim un būs atvērta katru dienu no plkst. 10 rītā līdz 10 vakarā.

● Sv. Jāņa draudzē kristīts Alberts Harijs Bija, Viļņa un Sarmītes dēls, un Andra Brigita Matuševica, Viļa un Veltas meita.

● DV Toronto nodaļas 17. gadasvētku sarīkojums notiek 14. oktobrī plkst. 7,30 vakarā Latviešu namā. Svinību aktā uzrunu teiks LNJAK valdes pr-dis Auseklis Zaķis, bet koncerta daļā pirmo reizi atklātībā uzstāsies DV vīru koris Kanadā, kas iedziedājis skaņu plates ar latviešu karavīru dziesmām. Pēc koncerta saviesīgs vakars ar deju.

● Latviešu katoļu draudzes lauku īpašumā Mežciemā rudens talkā 7. oktobrī uzsāka galvenā ceļa būvi jaunajā apbūves rajonā. Līdz šim gan pieteikušies tikai trīs jauno zemesgabalu pircēji. Vasaras sezonas nobeigumā 8. oktobrī ap 50 mežciemiešu pulcējās draudzes mājā, kur notika saviesīgs groziņu vakars ar pārrunām, dziesmām un deju.

● TLTA ģimnazijas vecāku sanāksmē piedalījās 20 vecāku un 8 skolotāji. Sanāksmi vadīja inspektrise V. Slavieša, protokolēja I. Plīse. Ģimnazijā pašreiz mācās 90 audzēkņu, no tiem 12 sagatavošanas klasē. Par vecāku padomes priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo Ž. Siliņu, par sekretāri I. Plīsi, par kasieri Z. Freimuti un par saimniecības daļas vadītāju A. Dreifeldi. Par klašu pārstāvjiem un padomes locekļiem ievēlēja A. Krastiņu, A. Bošu, Dz. Siksnu, M. Bebri un K. Ezerkalni. TLTA kasieris K. Priedītis iepazīstināja ar tautas augstskolas prezidija pieņemto ģimnazijas budžetu, kas šim mācību gadam izstrādāts 3050 dol. ienākumos un 3230 dol. izdevumos. Ģimnazijas padomes sēde paredzēta 27. oktobrī plkst. 9 vakarā Latviešu namā. Ģimnazijas padome sastāv no vecāku padomes, TLTA prezidija locekļiem un skolotāju pārstāvjiem.

● Sv. Jāņa baznīcā archibīskaps A. Lūsis un māc. Ā. Čops salaulājis zobārsti Rasmu Kaļiņu ar architektu Viktoru Damani.

● Sv. Jāņa draudzē jauniešu iesvētes mācības uzsāka 8. oktobrī, piedaloties 14 jauniešiem.

Niagaras latviešu ev.-lut. draudzē māc. J. Prauliņš iesvētījis D. Eizāni; pa labi — draudzes priekšnieks P. Treiers. Foto: B. Savickis

SADBERIJA

● „Medību drudzis" jau krietni pirms oficiālās sezonas atklāšanas bija pārņēmis arī Sadberijas vanadzes. Viņām bija jāsamedī tēlotāji K. Brīvnieka lugai „Tēvs jau atļāva". Tā kā neviens labprātīgi nepieteicās, esot liktas slepenas „cilpas" un lietota smalka diplomātija. Pēc lielām grūtībām vajadzīgais tēlotāju skaits tomēr samedīts un lugas iestudēšana sākusies. Izrāde paredzēta 4. novembrī.

● Kopš Sadberijā darbojas jauktais koris Rota, neviens latviešu sarīkojums nav varējis notikt bez koŗa piedalīšanās. Lai kas notika, korim bija jābūt, un tas arī vienmēr bija. Šogad koris nolēmis līdz turpmākam pārtraukt viesošanos citu organizāciju sarīkojumos, bet gatavoties savam otram patstāvīgajam koncertam nākošā gada maijā. Lielākā dziesmu daļa būs pirmatskaņojumi.

● Mazā, bet ļoti labi nostādītā un vadītā Sadberijas latviešu svētdienas skola šogad pārdzīvoja smagāko krizi visā pastāvēšanas laikā. Tā zaudēja 7 no saviem 13 skolēniem, Trīs ģimenes atzinušas, ka latviešu skolas apmeklēšana nav vajadzīga. Skolas pārzine O. Migliniece un skolotājas A. Janitēna, V. Dumpe un A. Grase nolēma darbu ar atlikušajiem sešiem skolēniem turpināt; ne vairs plašajās baznīcas telpās, bet savos dzīvokļos, — gluži tāpat, kā pirmājās dienās... L. G.

Kanadas politiskās partijas

(Canadian Scene) — Īsi pirms Ontario provinces parlamenta vēlēšanām derētu „atsvaidzināt" zināšanas par Kanadas politiskajām partijām, nepakavējoties pie tām sīkumos. No Kanadā pastāvošajām partijām piecas pašreiz pārstāvētas federālajā parlamentā. Liberāļu partija sastādījusi Kanadas valdību, bet opoziciju veido progresīvi konservātīvie, kuri toties valda Ontario provincē. Pie deputātu skaita ziņā mazajām partijām pieder jaundemokratu, kreditistu un sociālkredita partija.

Kanadā pastāv arī komūnistu partija, bet no tās pēdējo 20 gadu laikā nav ievēlēts neviens deputāts federālajā parlamentā. Saskaņā ar komūnistu taktiku brīvajā pasaulē, tie arī Kanadā darbojas dažādu „frontes un mīra organizāciju" aizsegā, kā arī iefiltrējoties kreiso liberāļu rindās.

Pēc Kanadas konstitūcijas un likumiem politiska partija ir bezpeļņas organizācija. Partijas attīstījušās pakāpeniski, jo bija nepieciešams dot kanadiešiem tāda veida valdību, kādu tie vēlas. Gadu tecējumā Kanadā bijis krietns politisko partiju skaits, kas bijušas spiestas mainīt vadlīnijas, lai varētu pastāvēt, kamēr izveidojušās divas galvenās partijas — liberāļi un progresīvi konservātīvie. Sociālkredita un jaundemokratu partijas izveidojušās tikai pēdējos 10 gados. Partijas nav centrālizētas, bet visai lokanas savā uzbūvē, ar mainīgu praksi un nokrāsu. Neviena partija nav tik slikta, kā to tēlo tās sāncenši, nedz arī tik brīnišķīga, kā mēdz apgalvot lojālie aizstāvji.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Ko jauniešiem darīt . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

kiem, kā arī trīs balles — Jaungada sagaidīšanu, „Sniegputenī" un „Jauns un traks". Hamiltonas jaunatnes pulciņa Rota pr-dis Pēteris Vilks norādīja, ka pulciņā ir 55 biedri, kuri darbojās tautas deju kopā un citos pasākumos. Pie pulciņa pastāv arī meiteņu kvintets Rota, kas iecerējis ziemā ieskaņot skaņu plati. Alvja Zujeva iniciātīvā pulciņš pirmoreiz ieguvis biedru kartes. No Otavas un Montreālas pulciņiem ziņojumu nebija.

Pēc pusdienu pārtraukuma atsākot kongresa gaitu, kādreizējais ALJAs priekšsēdis un pašreizējais ALAs vicepriekšsēdis Uldis Grava no Ņujorkas priekšlasījumā uzsvēra, ka Latvijas dibināšanas 50 gadu atcere nākošajā gadā visiem uzliek lielus pienākumus, arī jauniešiem. Katrai organizācijai šai sakarā jāveic kāds konkrēts uzdevums. Ko varētu darīt jaunieši Latvijas labā? Ar tautiskas prievītes apsiešanu nepietiek.

Noklausījušies U. Gravas referātu, kongresa dalībnieki sadalījās diskusiju grupās, lai pārrunātu iespējas un jautājumus, kas saistās ar Latvijas lielās dienas pienācīgu atceri. Pēc 45 minūtēm visi kopā atkal pārrunāja atsevišķo grupu izdebatētās domas. Ideju bija daudz, to vidū, piemēram, arī tādas, ka latviskos rakstus varētu izlietot ģērbu gatavošanai, nodibināt jauniešu mūzikas vienības pēc Zviedrijas „Saules brāļu" parauga, iekārtot latviešu pirti ar visām bērzu slotām, stādīt sarkanas un baltas puķes dārzos u.t.t.

Ar šīm pārrunām kongresa pirmā darba diena beidzās.

Baiba Šmita-Kalēja

RAKSTAMMAŠĪNAS
par visizdevīgākām cenām
ALEKSANDRS KĀNBERGS,
65 Ferrier Ave., pie Danforth Ave., Tel.: 463-2667

Veltes un zie... Mindaugan...

(Pārnesums no 3. lpp.)

kās savienības pārstāvis L. Reiters, Latvijas mākslas akadēmijas korporācijas Dzintarzeme vārdā J. Cīrulis, no Studenšu korporāciju kopas Z. Voldiņa, no Bostonas latviešu studentu biedrības I. Krastiņa, no Piesaules „būdeniekiem" J. Lauris, no Vilimantikas latviešu draudzes A. Pochevičs, bet no laikraksta „Latvija Amerikā" A. Vinčels, paziņojot ansamblim, ka Toronto latvieši nepacietīgi gaida 21. oktobri, kad Reinis Birzgalis un bostonieši ar „Varu" viesosies Kanadas latviešu „galvaspilsētā".

Rakstveida apsveikumu bija tik daudz, ka to nolasītājam, vēl Trainaiša tērpā „apslēptajam" Valfrīdam Streipam rakstu un telegrammu kaudzi nācās turēt abām rokām. Suminātāju vidū bija Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Spekke, archibīskaps A. Lūsis, Komitejas Latvijas brīvībai un ASV DV valdes priekšsēdis V. Haz-

Gaidāmas jaunas . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Apskatot vēstures programmu, T. Dukāts norādīja, ka Latvijas vēsturi brīvi un pareizi tagad var mācīt vienīgi trimdas skolotājs. Jāmaina mūsu vēstures terminoloģija par letgaļu pakļaušanu, kuršu iznīcināšanu, lībiešu uzsūkšanu u.t.t. Jāuzsver arī latviešu sakari 9.—11. gadsimtā ar vīkingiem un krieviem. Pirmos bērni pazīst no daudzajām filmām, un tie viņiem ir jau noteikts jēdziens.

Sagatavošanā ir skolu albums. Daudzas skolas, it sevišķi Austrālijā, Kanadā, Anglijā un abas Minsteres latviešu skolas Vācijā jau sen iesūtījušas materiālus, bet, piemēram, 7 Ņujorkas skolas ar vairāk nekā 400 skolēniem to vēl nav izdarījušas. Trūkst arī datu par trimdas sākuma posmu Vācijā. Iesūtītie materiāli ir ļoti interesanti un nozīmīgi. „Ja mēs neuzrakstīsim un neizdosim mūsu skolu vēsturi," uzsvēra J. Blumbergs, „tad pēc 5 gadiem tas nebūs vairs iespējams."

Konferences nobeigumā ALAs izglītības biroja vadītājs informēja par izziņām, kas ievāktas par eventuālām pilna apmēra latviešu skolām ASV, latviešu valodu ASV universitātēs u.t.l., tāpat par kultūras semināra ie-

Speciāli Ziemsvētkiem — pasūtiniet savlaicīgi!
Populāros un vērtīgos italiešu nailona lietusmēteļus.
Kungiem un dāmām—tumši zili, tumši zaļi un tumši brūni. Cenā ietilpst viss; un jūsu piederīgajiem nekas nav jāpiemaksā.
1. lietusmētelis .. US$ 23.40
2 lietusmēteļi 36.30
3 lietusmēteļi 51.20
Apavi: .... US $33.80
2 pāri labākās ādas kungu vai dāmu kurpes.
Special A—1 .... $43.80
3,5 jardi kungu uzvalka drāna, 100 proc. vilnas, 3 jardi satina oderdrāna un 1 nailona virskreklis.
Dāmām — „Economy Parcel" $48.50
3 jardi 100 proc. vilnas mēteļa drāna ziemai, 3 jardu 100 proc. vilnas ziemas kleitas drāna.
Garšīgie pārtikas saiņi ar amerikāņu produktiem, vienmēr patīkama dāvana.
IT 504 .... $23.70
4,5 m. kviešu milti, 2,25 m. cukurs, 2,25 m. rozīnes, 2,25 m. žāvēts bekons, 2,25 m. nūdeles, 2,25 m. rīsi, 2,25 m. manna, 1 bundža Neskafē.
Type 411 A $36.50
1,25 mārc. grauzdēta kafija, 1,25 m. kakao, 1 m. šokolāde, 2,5 m. margarīns, 2,5 m. kviešu milti, 2,5 m. rīsi, 1,25 m. Edamas siers, 2,5 m. žāvēts bekons, 2,5 m. jaukti augļi, 0,5 m. dateles, 0,5 m. vīģes, 1,5 m. biskvīti un vafeles.
Pieprasiet mūsu jaunāko cenrādi. Pasūtiniet tagad un tikai caur
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010 USA.

...TO ZIŅAS

Matuševica, Vija un Veltas meita.

● DV Toronto nodaļas 17. gadasvētku sarīkojums notiek 14. oktobrī plkst. 7,30 vakarā Latviešu namā. Svinību aktā uzrunu teiks LNJAK valdes pr-dis Auseklis Zaķis, bet koncerta daļā pirmo reizi atklātībā uzstāsies DV vīru koris Kanadā, kas iedziedājis skaņu plates ar latviešu karavīru dziesmām. Pēc koncerta saviesīgs vakars ar deju.

● Latviešu katoļu draudzes lauku īpašumā Mežciemā rudens talkā 7. oktobrī uzsāka galvenā ceļa būvi jaunajā apbūves rajonā. Līdz šim gan pieteikušies tikai trīs jauno zemesgabalu pircēji. Vasaras sezonas nobeigumā 8. oktobrī ap 50 mežciemiešu pulcējās draudzes mājā, kur notika saviesīgs groziņu vakars ar pārrunām, dziesmām un deju.

● TLTA ģimnazijas vecāku sanāksmē piedalījās 20 vecāku un 8 skolotāji. Sanāksmi vadīja inspektrise V. Slavieša, protokolēja I. Plīse. Ģimnazijā pašreiz mācās 90 audzēkņu, no tiem 12 sagatavošanas klasē. Par vecāku padomes priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo Z. Siliņu, par sekretāri I. Plīsi, par kasieri Z. Freimuti un par saimniecības daļas vadītāju A. Dreifeldi. Par klašu pārstāvjiem un padomes locekļiem ievēlēja A. Krastiņu, A. Bošu, Dz. Siksnu, M. Bebri un K. Ezerkalni. TLTA kasieris K. Prieditis iepazīstināja ar tautas augstskolas prezidija pieņemto ģimnazijas budžetu, kas šim mācību gadam izstrādāts 3050 dol. ienākumos un 3230 dol. izdevumos. Ģimnazijas padomes sēde paredzēta 27. oktobrī plkst. 9 vakarā Latviešu namā. Ģimnazijas padome sastāv no vecāku padomes, TLTA prezidija locekļiem un skolotāju pārstāvjiem.

● Sv. Jāņa baznīcā archibīskaps A. Lūsis un māc. Ā. Cops salaulājis zobārsti Rasmu Kaijiņu ar architektu Viktoru Damani.

● Sv. Jāņa draudzē jauniešu iesvētes mācības uzsāka 8. aktobrī, piedaloties 14 jauniešiem.

...zē māc. J. Prauliņš iesvētījis D. ...dzes priekšnieks P. Treiers.
Foto: B. Savickis

SADBERIJA

● „Medību drudzis" jau krietni pirms oficiālās sezonas atklāšanas bija pārņēmis arī Sadberijas vanadzes. Viņām bija jāsamedī tēlotāji K. Brīvnieka lugai „Tēvs jau atļāva". Tā kā neviens labprātīgi nepieteicās, esot liktas slepenas „cilpas" un lietota smalka diplomātija. Pēc lielām grūtībām vajadzīgais tēlotāju skaits tomēr samedīts un lugas iestudēšana sākusies. Izrāde paredzēta 4. novembrī.

● Kopš Sadberijā darbojas jauktais koris Rota, neviens latviešu sarīkojums nav varējis notikt bez koŗa piedalīšanās. Lai kas notika, korim bija jābūt, un tas arī vienmēr bija. Šogad koris nolēmis līdz turpmākam pārtraukt viesošanās citu organizāciju sarīkojumos, bet gatavoties savam otram patstāvīgajam koncertam nākošā gada maijā. Lielākā dziesmu daļa būs pirmatskaņojumi.

● Mazā, bet ļoti labi nostādītā un vadītā Sadberijas latviešu svētdienas skola šogad pārdzīvoja smagāko krizi visā pastāvēšanas laikā. Tā zaudēja 7 no saviem 13 skolēniem. Trīs ģimenes atzinušas, ka latviešu skolas apmeklēšana nav vajadzīga. Skolas pārzine O. Migliniece un skolotājas A. Janitēna, V. Dumpe un A. Grase nolēma darbu ar atlikušajiem sešiem skolēniem turpināt; ne vairs plašajās baznīcas telpās, bet savos dzīvokļos, — gluži tāpat, kā pirmajās dienās...

L. G.

Veltes un ziedi Mindaugam

(Pārnesums no 3. lpp.)

kās savienības pārstāvis L. Reiters, Latvijas mākslas akadēmijas korporācijas Dzintarzeme vārdā J. Cīrulis, no Studenšu korporāciju kopas Z. Voldiņa, no Bostonas latviešu studentu biedrības I. Krastiņa, no Piesaules „būdeniekiem" J. Lauris, no Vilimantikas latviešu draudzes A. Pochevičs, bet no laikraksta „Latvija Amerikā" A. Vinčels, paziņojot ansamblim, ka Toronto latvieši nepacietīgi gaida 21. oktobri, kad Reinis Birzgalis un bostonieši ar „Varu" viesosies Kanadas latviešu „galvaspilsētā".

Rakstveida apsveikumu bija tik daudz, ka to nolasītājam, vēl Trainaiša tērpā „apslēptajam" Valfrīdam Streipam rakstu un telegrammu kaudzi nācās turēt abām rokām. Suminātāju vidū bija Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Spekke, archibīskaps A. Lūsis, Komitejas Latvijas brīvībai un ASV DV valdes priekšsēdis V. Hazners, Amerikas latviešu apvienības priekšsēdis prof. P. Lejiņš un neskaitāmi citi — amatpersonas, kollēgas, draugi un cienītāji. Jubilāru bija atcerējušies arī Latviešu teātra apvienības Ziemeļamerikā sapulces dalībnieki, kuŗi tieši par trimdas teātŗu problēmām sprieda Grand Rapidos. No Toronto teātriniekiem Reini Birzgali 40 skatuves gadu brīdī rakstveidā sveica vienīgi Alma Mača.

Kad aizkars atkal aizvērās, kad dekorācijas no skatuves un rekvizītes bija novāktas un sakrautas automašīnā, Mindauga vairs nebija. Bija palicis vienīgi Reinis Birzgalis, kas steidzās uz māju, lai tur ar viesmīlīgās dzīvesbiedres palīdzību smaidīgs un sirsnīgs saņemtu jubilejas vakara viesus. Kad tie sāka pulcēties, nepielūdzamais pulksteņa rādītājs jau bija pavirzījies līdz pusnakts stundai. Spoki tomēr izpalika, taču, liekas, būtu jutušies neomulīgi tik daudzu un priecīgu ļaužu vidū.

Gaidāmas jaunas . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Apskatot vēstures programmu, T. Dukāts norādīja, ka Latvijas vēsturi brīvi un pareizi tagad var mācīt vienīgi trimdas skolotājs. Jāmaina mūsu vēstures terminoloģija par letgaļu pakļaušanu, kuršu iznīcināšanu, lībiešu uzsūkšanu u.t.t. Jāuzsveŗ arī latviešu sakari 9.—11. gadsimtā ar vīkingiem un krieviem. Pirmos bērni pazīst no daudzajām filmām, un tie viņiem ir jau noteikts jēdziens.

Sagatavošanā ir skolu albums. Daudzas skolas, it sevišķi Austrālijā, Kanadā, Anglijā un abas Minsteres latviešu skolas Vācijā jau sen iesūtījušas materiālus, bet, piemēram, 7 Ņujorkas skolas ar vairāk nekā 400 skolēniem to vēl nav izdarījušas. Trūkst arī datu par trimdas sākuma posmu Vācijā. Iesūtītie materiāli ir ļoti interesanti un nozīmīgi. „Ja mēs neuzrakstīsim un neizdosim mūsu skolu vēsturi," uzsvēra J. Blumbergs, „tad pēc 5 gadiem tas nebūs vairs iespējams."

Konferences nobeigumā ALAs izglītības biroja vadītājs informēja par izziņām, kas ievāktas par eventuālām pilna apmēra latviešu skolām ASV, latviešu valodu ASV universitātēs u.t.l., tāpat par kultūras semināra ieceri. Līdz šim viss palicis nereālizēts, bet ir cerības šos jautājumus atkal aktīvizēt.

ALAs izglītības birojs izsludinājis sacensību jaunatnei (līdz 25 gadiem) par tematu „Tautu pašnoteikšanās tiesības un latviešu tauta". 1. godalga 250 dol. 2. — 150 dol. un 3. — 100 dol. Darbi ar motto līdz 31. decembrim iesūtāmi A. Liepkalnam — 46 Karlyn Rd., Weymouth, Mass. 02118, U.S.A.

Izglītības birojs tuvākajā laikā skolu vajadzībām izdos A. Brigaderes „Sprīdīti" ar E. Dajevska Goppera fonda godalgotām ilustrācijām, kā arī pārspiedīs J. Širmaņa „Pīkstīti". Solītās J. Bičoļa „Chrestomatija vidusskolām" izdošana kavējās manuskripta trūkuma dēļ.

Konferenci ievadīja māc. R. Zariņš ar svētvārdiem, vadīja A. Abermanis no Bostonas, protokolējot prof. Dr. E. Kāpostiņam.

L. R.

Speciāli Ziemsvētkiem — pasūtiniet savlaicīgi!

Populāros un vērtīgos italiešu nailona lietusmēteļus.

Kungiem un dāmām—tumši zili, tumši zaļi un tumši brūni. Cenā ietilpst viss; un jūsu piederīgajiem nekas nav jāpiemaksā.

1. lietusmētelis .. US$ 23.40
2 lietusmēteļi 36.30
3 lietusmēteļi 51.20

Apavi: .... US $33.80
2 pāri labākās ādas kungu vai dāmu kurpes.

Special A—1 .... $43.80
3,5 jardi kungu uzvalka drāna, 100 proc. vilnas, 3 jardi satina oderdrāna un 1 nailona virskrekls.

Dāmām —
„Economy Parcel" $48.50
3 jardi 100 proc. vilnas mēteļa drāna ziemai, 3 jardu 100 proc. vilnas ziemas kleitas drāna.

Garšīgie pārtikas saiņi ar amerikāņu produktiem, vienmēr patīkama dāvana.
IT 504 .... $23.70
4,5 m. kviešu milti, 2,25 m. cukurs, 2,25 m. rozīnes, 2,25 m. žāvēts bekons, 2,25 m. nūdeles, 2,25 m. rīsi, 2,25 m. manna, 1 bundža Neskafē.

Type 411 A $36.50
1,25 mārc. grauzdēta kafija, 1,25 m. kakao, 1 m. šokolāde, 2,5 m. margarīns, 2,5 m. kviešu milti, 2,5 m. rīsi, 1,25 m. Edamas siers, 2,5 m. žāvēts bekons, 2,5 m. jaukti augļi, 0,5 m. dateles. 0,5 m. vīģes, 1,5 m. biskvīti un vafeles.

Pieprasiet mūsu jaunāko cenrādi. Pasūtiniet tagad un tikai caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
New York, N.Y. 10010 USA.

Prof. K. Kaufmanis atklāj gleznotāja Maksimiliana Mitrēvica darbu izstādi Mineapolē, kuŗu apmeklēja ap 250 tautiešu, iegādājoties 11 gleznu (skat. rakstu iepriekšējā numurā).

Pēteris Aigars Ņujorkā

Anglijas ciemiņa — rakstnieka Pēteŗa Aigara referāta vakars 29. septembrī DV namā Ņujorkā bija pulcinājis it kuplu klausītāju skaitu, sevišķi sabiedriskos darbiniekus, literātus un mākslniekus. Īsā un kodolīgā referātā par tematu „Gara un materiālās kultūras sadursmes un to sekas", viesis sniedza daudz vērtīgu atziņu un citu tautu lielo rakstnieku un domātāju darbu citātus, norādot, ka cilvēki cēluši daudz tempļu, tos sagāzuši un atkal atjaunojuši.

P. Aigars uzsvēra, ka māksla ir viens no cilvēku atklāsmes veidiem. Jo mazāk dzejas, jo lielāks tukšums pasaulē. Mums, svešuma latviešiem, jāzina, ko dara, domā un jūt aiz dzelzs aizkara, j. no tā atkarīga nākotne. Lai izprastu kādas tautas garīgos strāvojumus, jāpētī tās kultūra, pie tam tieši ļaunākajos un traģiskākajos posmos. Materiālās vērtības ir padotas iznīcībai, bet kultūra ir mūžīga. Tā atklāj tautas garīgos vaibstus. Mākslai svarīga nozīme visas cilvēces attīstībā.

Jāpriecājas, — turpināja referents, — ka mūsu apspiestajā dzimtenē lielu piekrišanu gūst mūsu klasiķi Blaumanis, Rainis, Skalbe un citi, jo viņi raksta par tautas cīņu ar ļaunajiem spēkiem, kuŗā parasti labais gūst uzvaru. Tautām jāmācās saprast vienai otru, cilvēkiem jāmet tilts vienam uz otru. Katrā tautā ir zināms skaits nenopērkamu dvēseļu, kuŗas ļoti nozīmīgas tautas nākotnei. Ievērojamais krievu rakstnieks Solžeņicins apraksta izpostītās baznīcas un to radīto drāmatisko iespaidu, teikdams, ka baznīcu zvani aicina uz pārdomām. Materiālisms ir nokļuvis strupceļā. Cilvēkos aiz dzelzs aizkara ir sirds tukšums, kuŗu viņi pūlas aizpildīt ar klasiķu darbu domām. Ne maize noteic cilvēka būtību, bet garīgā barība.

Mūsu liktenis atkarīgs no tā, vai mēs spēsim saliedēties, vai arī iesim katrs uz savu pusi. Pasaule ir it kā liels un dzīvs organisms: ja vienu tās daļu paralizē, cieš arī visas citas. Tādēļ jāpriecājas, ka kaŗa draudi nav spējuši izdeldēt cilvēcisko un kultūras alkas cilvēkos. Partijas ideoloģijai aiz dzelzs aizkara ir radusies pretideoloģija, kaut terrors valda pār brīvību. Cilvēcei jāapvieno visi spēki, lai izklūtu no neziņas, kuŗa var pazudināt.

Referents aicināja nemeklēt bagātības pasaules tirgos. Nekādi kaŗi un revolūcijas nevar apklusināt idejas, kuŗas pasaulei paudusi Sokrats, Platons, Gēte, Šekspīrs un citi lielie gari. Priekšlasījumu P. Aigars pabeidza ar optimistisku aicinājumu: „Nebūsim pesimisti, ticēsim tautu atbrīvošanai no terrora un verdzības!"

Sarīkojuma otrā daļā Pēteris Aigars lasīja savus dzejdarbus — kādu pagaŗu balādi un vairākus izteiksmīgus dzejoļus. Lielāko piekrišanu izpelnījās pēc skaļiem atzinības aplausiem piedevā skandētais patriotiskais dzejolis „Vanagu lidojums". Vanadzes ciemiņu apveltīja ar rozēm, pēc tam visi vakara dalībnieki dažas stundas pārrunās pakavējās pie azaida galda.

Alise Dzirkale

Uz saulainiem krastiem

X— Nobeigums

LĒNĀK BRAUKSI, TĀLĀK TIKSI

Floridai var apbraukt apkārt pa ceļiem, kas stiepjas gar jūrmalu: no Pensakolas, Floridas ziemeļrietumos, līdz Neiplei, bet tad Evergleidas purvu dēļ ceļš no jūrmalas nogriežas uz zemes iekšieni, jo purvs jāapbrauc. Bet austrumu piekrastē no Miami līdz Džeksonvillei var braukt gar Atlantikas okeana krastu. Ja patīk, var arī pieturēt un pamērcēt kājas ūdenī.

Viens no interesantākajiem dzīvniekiem ir mazs, pelēks jūras putns, kas ar savām mazajām kājām spēj tik ātri skriet, ka ūdens vilnis to nekad nenoķer. Viņš nekad nav tālāk par collu no viļņa malas, bet tiklīdz vilnis sāk velties atpakaļ jūrā, mazais putns akal tikpat ātri tipina aiz tā un meklē kaut ko ēdamu, ko jūra izmetusi krastā.

Parasti pa Floridas ceļiem ir patīkama braukšana, kad var atļauties tempu, kāds patīk, uzskatot 70 jūdžu par ātruma robežu. Dažos ceļos noteikta arī lēnuma robeža, še jābrauc vismaz ar 40 jūdžu stundas ātrumu. Šajās robežās katrs var braukt, kā pašam patīk.

Liela daļa no Floridas iedzīvotājiem ir pensionāri, kuŗiem steiga vairs nav svarīga. Automašīnās viņi brauc nesteigdamies, jo nav jau kur skriet. Tomēr lielākā daļa braucēju gribētu izmantot atļauto vai atļautajam vismaz tuvu ātrumu, taču šie vecie pilsoņi (burtisks tulkojums no angļu valodas) ar savu lēno braukšanu rada gaŗu mašīnu rindu aiz sevis. Jaunajiem vēl vienmēr ir steiga un trauksme, bet ne vienmēr tie var pabraukt garām.

Otra grupa lēno „ripotāju" ir nēģeri, kuŗi dažkārt brauc tik uzmanīgi, ka ātruma mērītājs rāda tikai 20 jūdžu. Viņiem garām pabraukt ir vieglāk. Bez steigas ir arī liela daļa sieviešu, kuŗas bieži brauc uz tuvāko vietu iepirkties, un tad jau arī nav jāskrien kā uz ugunsgrēku.

Dažkārt gadās redzēt arī prātīgus un apdomīgus braucējus, kas stūres ratu tur tikai ar vienu roku, bet ar otru roku pietur blakus sēdošu meiteni, lai tā kādā asākā ceļa līkumā neizkristu no mašīnas, vai arī siltāku jūtu uzplūdumā mazliet ciešāk varētu pievilkt pie saviem sāniem. Dažreiz braucēja otra roka cauri atvērtajam logam arī pietur jumtu, lai tas kādreiz nesagāztos. Uz slīdlentes ražotajām mašīnām, varbūt, kāda skrūve nav tik cieši pievilkta, kā vajadzētu, un pēkšņā vēja brāzienā jumts var aizlidot...

Mazliet neparasti izliekas, ka dienvidu pavalstīs ceļu labošanā nodarbina cietumniekus. Šos svītrotās biksēs tērptos strādniekus uzrauga sargi ar šautenēm rokās, kaut vietām paši cietumnieki regulē satiksmi ceļa labojamajos posmos. Ja parasti melnie un baltie ir šķirti, še abas rases strādā kopīgā barā.

Melnie dienvidos vēl nav paguvuši iekaŗot līdzvērtīgu stāvokli ar baltajiem. Džordžijā vēl ir seši publiskie parki, kas rezervēti tikai melnajiem, kamēr baltajiem tādu ir 30.. Kaut uzraksti par abu rašu dalīšanu dienvidos tagad gandrīz pazuduši, pati dalīšanās tomēr nav zudusi. Melnie veic visus darbus, kuŗos vajadzīga fiziska piepūle un no kuŗiem, ja vien iespējams, baltie izvairās. Aptīrīšana, trauku mazgāšana, degvielu uzpildīšana, preču iekraušana mašīnās un visi lauku darbi ir melno parastā nodarbošanās.

Braucienu interesantāku padara arī divu degvielu firmu piedāvājumi laimēt naudu, ja mašīnas uzpilda ar to benzīnu. Viena firma sola laimestus līdz 2500, otra līdz 1000 dol. Vienmēr, kad atkal vajadzēja degvielas, braucām automašīnas tanku „pieliet" šo firmu pildītavās. Abām firmām ir viens princips: iedod pusi no „laimīgās" zīmes, un tās saņēmējam jāgaida, kamēr pagadīsies dabūt šīs zīmes otru pusi kādā citā degvielu pildītavā. Viena firma dod aploksni ar pusi no zīmes, uz kuŗas norādīts iespējamā laimesta lielums, otra dod divas zīmes, pār kuŗām ar naudas gabalu „jāpārbrauc" maģiskiem burtiem, kuŗus tad var izlasīt. Šai firmai uz zīmēm vienmēr iespiests, kāda summa laimēta, pēc skaitļa parasti uzraksts: „Brauc uzmanīgi!" Triks ir tas, ka jādabū otra zīme ar līdzīgu summu un uzrakstu: „Un pērc Sinklēra degvielu!" No abām firmām dabūjām vairākas lielo laimestu zīmes, bet vienmēr tās pašas puses vai ar saukli braukt uzmanīgi . . . Ne reizes neredzējām otru pusi, kaut vai ar citu laimestu summu. Nav šaubu, ka zīmju viena puse iespiesta milzīgā skaitā, bet otra tikai nedaudz eksemplāros. Bet ja cilvēks izlasa, ka laimējis 2500 dolaru, kaut arī laimesta saņemšanai jāsameklē zīmes otra puse, rodas ticība, ka šo naudu pie labas laimes iespējams dabūt, tādēļ nākošā reizē brauc atkal tās pašas firmas degvielu pildītavā. Tā ir reklāma, kas labi iedarbojas uz cilvēku domāšanu un uz attiecīgās firmas apgrozījumu.!

Pārbraucot pār Floridas robežu, rodas skumja sajūta, jo nu ceļš ved uz mājām. Kaut arī te nebija tik varenu dabas veidojumu kā „mežonīgajos rietumos", arī līdzenumos un purvos ir savs jaukums. Nekur citur nav tik jauka jūrmala kā Floridā, kaut ūdens nedod veldzi un saule dažreiz nežēlīgi cepina. Liekas, ka rietumos ir vairāk ko apskatīt un apbrīnot, bet dienvidos savukārt vairāk īpaši sagatavotā tūristu pievilkšanai, jo še ar to galvenokārt pelnās.

Kad samaksāta 50 centu nodeva pāri Džordža Vašingtona tiltam, kas savieno Ņudžersiju ar Ņujorkas pilsētu, tad jau esam tikpat kā mājās, kur atkal sākšies parastā ikdiena.

V. Irbe

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Ņujorkas latviešu biedrības pirmajā rudens sanāksmē 7. oktobrī nolēma Latvijas valstssvētkus atzīmēt 4. novembŗa sanāksmē Jorkvilles tempļa lielajā zālē. Atlikumu no šī sarīkojuma nolēma ziedot Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres ziedojumu vākšanas akcijai. Biedrības 75 gadu dibināšanas atceres sarīkojums ar vakariņām paredzēts nākamā gada 13. janvārī Belmont Plaza viesnīcā. Sanāksmē bija ieradušies ap 70 dalībnieku, kas mierīgās pārrunās apsprieda nākotnes uzdevumus. Latviešu biedrība ir vecākā Ņujorkas latviešu organizācija, arī vecākā biedru vecuma ziņā. Biedrība domā par jaunu biedru iesaistīšanu, un sakarā ar to statūtu komisija strādā pie statūtu pārgrozījumiem. Pēc līdzšinējiem noteikumiem, biedri saņem atbalstu slimības un nāves gadījumos, bet katrā nāves gadījumā biedriem jāmaksā 1 dol. Šis noteikums daudzus atturēja no iestāšanās biedrībā, jo lielākā daļa latviešu sastāv kādā dzīvības vai ārstniecības apdrošināšanas sabiedrībā. Spriežot pēc pirmās rudens sanāksmes, biedrība sveras uz kopības garu. Pirms gada nebija domājams, ka atlikumu varētu nodot ALAs rīcībā, tagad pret to gandrīz neviens neiebilda. Par piedalīšanās maksu biedrības jubilejas mielastā pr-ks J. Straume ierosināja 11 dol., bet vecie ieteica to paaugstināt uz 12 dol. Arī šādos gadījumos agrāk runāja, ka varētu iztikt tikai ar sviestmaizēm biedrības mītnē, lai iznāktu lētāk. Pirms gada Latviešu biedrība iestājās ALA, kaut pēc lielām debatēm un ar nedaudz balsu vairākumu. Biedrību divus pēdējos gadus vada J. Straume.

● Ņujorkas draudzes latviešu vidusskola Jonkeros mācības atsāka 29. septembrī, bet Bruklinā un Salā 6. oktobrī. Mācības notiek piektdienu vakaros. Bez tam pie draudzes darbojas latviešu pamatskolas Bruklinā, Jonkeros, Īstoranžā, Salā un Džamaikā, kas darbību atsāka septembŗa sākumā, bet mācības notiek sestdienās.

BOSTONA

● Pulciņš vietējās DV apvienības biedru 30. septembrī devās izbraukumā uz Kēpkodu (Cape Cod), kur baudīja vasarnīcu īpašnieka Jāņa Hirša un viņa dzīvesbiedres viesmīlību. Bija pat maza programma, kuŗu vadīja O. Kutcers. Apvienības pr-ks V. Rudzroga nolasīja apcerējumu par pēdējo Latvijas valsts prezidentu Kārli Ulmani sakarā ar neseno 90. dzimšanas dienu. Viņš atzina prezidentu par lielu valstsvīru un dižu latvieti. Izbraukuma dalībnieku vidū bija arī tāls ciemiņš — DV Toronto nodaļas darbinieks O. Kļavenieks no Kanadas, kas sveicināja bostoniešus no Toronto DV saimes un norādīja uz organizācijas biedru pienākumiem trimdas latviešu sabiedrībā. Sekojošajā groziņu vakarā vislielāko piekrišanu guva tikko ķertie zuši, kuŗus vēl dzīvus veikli „apstrādāja" E. Brasats un L. Buivids, tos uz vietas arī nožāvējot. Atlikušās vakara stundas aizritēja dziesmās un dejās.— Torontietis O. Kļavenieks, uzturoties Bostonā, piedalījās arī vietējās DV apvienības valdes sēdē, apmainoties ieskatiem un ierosinājumiem ar bostoniešu amatpersonām, kā arī iepazinās ar apvienības nama darbību.

FILADELFIJA

● Brīvo latvju biedrība 30. septembrī nosvinēja 75 gadu pastāvēšanas svētkus, kuŗus ar svētbrīdi ievadīja prāv. K. Birznieks. Biedrības pr-ks Dr. A. Rudzis īsumā pakavējās pie biedrības vēstures, bet svētku runu teica ALAs priekšsēdis prof. P. Lejiņš, iepazīstinot ar ALAs nodomiem Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres atzīmēšanai. Šo gadījumu neizmantos tikai kā svinīgu atceri, bet vairāk kā vienreizēju cīņas ieroci dzimtenes atbrīvošanai. Tas būs piemērots gadījums, lai vēlreiz atgādinātu visai brīvajai pasaulei nenormālo stāvokli Baltijas valstīs. Svētkos personīgi bija ieradušies un sveica Ņujorkas latviešu biedrības vārdā Straume, Latviešu palīdzības fonda pr-dis L. Bērziņš, Filadelfijas latviešu draudžu un organizāciju sabiedrības centra pr-dis J. Šmitchens, Filadelfijas Sv. Jāņa draudzes pr-ks A. Greizis, Filadelfijas DV apvienības pr-ks V. Šmitchens un Filadelfijas korporāciju kopas pārstāvis G. Pērkons. Rakstveida sveicienus bija sūtījis Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Spekke, Ņudžersijas latviešu biedrība un Latvijas mākslas akadēmijas korporācija Dzintarzeme. Bijušajam biedrības priekšniekam J. Šmitchenam, atbilstot gada sapulces lēmumam, pasniedza pirmā goda biedra greznu rakstu, jo viņš vadījis biedrības dzīvi 9 gadus un viņam lieli nopelni biedrības nama celšanā. Pēc svinīgā akta koncertēja Filadelfijas vīru dubultkvartets. Svētkus pabeidza ar mielastu, par kuŗu bija rūpējusies biedrības rosīgā dāmu komiteja.

V. Z.

KALAMAZŪ

● Vietējās DV apvienības gadskārtējā rudens sarīkojumā 23. septembrī ar klavieŗu solo uzstājās Zane Balka, bet jauniešu grupa iepriecināja ar M. Paudrupes iestudētajām tautas dejām. A. Pastara kapella uz dejas grīdas izvilināja pat vecākos gadagājumus. Sadraudzībā un sirsnībā, spirdzinoties ar vanadžu pasniegto kafiju, ātri aizritēja stundas. Loterijai vietējie mākslinieki V. Aistars, A. Sildegs un J. Balks bija dāvinājuši savas gleznas, kuŗas laimēja A. Artmanis, J. Kalniņš un H. Salenieks. Bija arī citi laimesti — apvienības sagādātais saldumu trauks, kokgriezēja V. Rinkuša darināts svečturis u. c. Sarīkojums deva 660 dol. atlikumu.

● Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes dāmu komiteja 24. septembrī atskatījās uz 17 darba gadiem. Pēc dievkalpojuma draudzes locekļi pulcējās baznīcas saviesīgajās telpās, kur dāmas bija klājušas kafijas galdu. Uzrunā draudzes mācītājs pakavējās pie luteriskās baznīcas Amerikā pag. gadā pieņemtā manifesta attieksmē uz reformācijas 450 gadu atceri, bet draudzes pr-ks V. Grīnbergs iepazīstināja ar draudzes vadības nodomiem un uzsāktajiem baznīcas izdaiļošanas darbiem. Lai rastu tiem līdzekļus, dāmu komiteja bija noorganizējusi mantu loteriju, kuŗa deva 120 dol. atlikumu.

E. Br.

GRAND RAPIDI

● Latvijas universitātes dibināšanas atceres sarīkojumu 30. septembrī atklāja Akadēmiskās kopas pr-ks K. V. Liepiņš, sniedzot īsu atskatu par universitātes nodibināšanos un darbu. Pieminot mūžības gaitās aizvadītos ceļiniekus, studentus un mācības spēkus, klātesošie nodziedāja „Integer vitae" un vienojās Latvijas himnā. Par modernā cilvēka veselības problēmām runāja Dr. N. Kazmers, apskatot nelaimes uz autoceļiem, narkotisko vielu lietošanu, alkoholismu, iedomu slimības u. c. Koncerta daļā piedalījās T. Rumeolaitis (čello) un Vita Liepiņa (klavieres).

● Mirušā Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes sekretāra un Mežvidu pārvaldes priekšnieka inž. L. Rozentāla piederīgie nodevuši bēru gadījumā ziedoto naudu — 600 dol. draudzei ar novēlējumu to izlietot jaunas kabīnes celšanai Mežvidos. Šis ir pagaidām lielākais ziedojums, kādu Mežvidus izbūvei nodevusi atsevišķa persona vai ģimene.

● Ilggadējais lauksaimniecības skolotājs Teodors Lēvis 12. septembrī 78 gadu vecumā miris Pleinvilles slimnīcā. Aizgājēju uz pēdējo dusu 16. septembrī no Langelanda bēŗu nama uz Riversaides kapsētas latviešu draudzes kapiem izvadīja māc. A. Piebalgs.

V. Z.

Aizmirstā latviešu valoda

Liekas neparasti, ka, dzīvojot ilgus gadus Ņujorkā, tikai sagadīšanās dēļ kādam latviešu jūrniekam izdevies „atklāt", ka Ņujorkā ir arī citi latvieši, pat organizācijas un draudzes...

Kāds latviešu jūrnieks jau ap 30 gadu dzīvo Ņujorkā, ja tieši neatrodas braucienos uz jūras. Viņš latviešu valodu pilnīgi aizmirsis, tomēr mēģina sarunāties latviski. Kādu vakaru, apmeklējot vācu iepirkšanās namu Bremen House, viņam gadījās latviešu pārdevējs R. Visners. Sarunā atklājās, ka pircējs ir latvietis. Šai veikalā var sarunāties vāciski, angliski un arī latviski, bet šoreiz saruna notika angļu valodā. Te jūrniekam arī atklājies, ka Ņujorkā pastāv latviešu ev.-lut. draudze.

Pļaujas svētkos jūrnieks, kuŗa dzīvesvieta ir Bronksā, pirmoreiz ieradās latviešu dievkalpojumā Jonkeros. Pēc daudziem gadiem atkal dzirdot latviešu valodu, viņam licies, ka nokļuvis svešā zemē. Pēc dievkalpojuma viņš pieprasīja iestāšanās anketu draudzē. Redzot tajā dažādos jautājumus latviešu valodā, tas atkal izlikās pārlieku neparasti, un pirmo reizi draudzes darbiniekam jautājumus nācās nolasīt priekšā. Tad jūrnieks apdomājās un paskaidroja, ka mājās tomēr mēģināšot pats visu izlasīt, kaut latviski lasīt esot aizmirsis.

Kaut ilgus gadus dzīvojis ASV un apbraukājis pasaules jūras un okeanus, šī jūrnieka sirds vēl pukst Latvijai. Viņš atceras laiku, kad, viņa paša vārdiem runājot, Rūzvelts pārdevis Latviju krieviem. Viņš tieši šķērsojis Atlantijas okeanu, kad radioziņās dzirdējis par Jaltas konferenci. „Biju tā noskaities," saka jūrnieks, „kā, atgriezies Ņujorkā, tūlīt pārrakstījos republikāņos, kaut līdz tam laikam biju dedzīgs demokrats." Kopš šīs reizes viņš vienmēr balsojis par republikāņiem un tic, ka vienīgi viņi spēs Latvijai palīdzēt.

Pēc sešām dienām draudžu darbinieku konferencē atkal varēja redzēt šo latviešu jūrnieku: tik ilgi esot bez latviešu valodas dzīvojis, ka tagad bez tās vairs nevarot iztikt, tādēļ jānākot skatīties, ko latvieši runājot un darot. Piezīmējams, ka draudzes vakarā uzstājās dejotāja Vija Vētra.

Ir.

DIVAS APLOKSNES SOMIJAS NEATKARĪBAS DIENAI

Latvian Information Service Bostonā izdevis divas Somijas neatkarības 50. gadadienai veltītas aploksnes. Uz vienas redzams Somijas kādreizējais valsts prezidents Relanders un Latvijas valsts prezidents Čakste, pirmajam 1926. gada 22. jūnijā viesojoties Rīgā. Tas bija laiks, kad Somija vēl sadarbojās ar Baltijas valstīm, varbūt pats gaišākais somu un latviešu tautu dzīvē. Uz aploksnes uzraksts angļu valodā: „Baltijas jūra mūs vieno, un nekas mūs nevar šķirt."

Otru aploksni rotā Somijas un Latvijas karšu attēli ar somu feldmaršala Mannerheima ģīmetni, kuŗa ņemta no ASV pasta izdotās marku serijas Champion of Freedom. Uzraksts: „Latvieši sveicina varonīgo Somijas tautu."

Pret nelieliem ziedojumiem iespiešanas izdevumu segšanai abas aploksnes pieprasāmas O. Akmentiņam — P.O.Box 48, Dorchester, Mass. 02122, U.S.A.

O. A.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.

V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANAS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 15 istabu dub. ķieģeļu māja, 3 vannas istabas, 2 virtuves, ūdens - eļļas apkure un dubultgarāža.

Eglinton — Birchmount: Atsevišķs 5 istabu bungalovs, eļļas apkure, privāts iebraucamais ceļš. Cena $19.900, iemaksa $4.500.

Yonge — Lawrence: Atsevišķa dubultķieģeļu 2—5 istabu dzīvokļu māja, ūdens - eļļas apkure, garāža.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

ONTARIO NEPIECIEŠAMS

ROBERT NIXON

LAI AIZSARGĀTU JŪSU INTERESES, VIŅŠ PLĀNO:

- samazināt īpašuma nodokļus
- pārtraukt cenu celšanos
- iesniegt taisnīgu atsavināšanas likuma projektu
- iecelt jūsu tiesību aizstāvi (Ombudsman)
- darboties stipras un vienotas Kanadas labā

BALSOJIET PAR LIBERĀLIEM 17. OKTOBRĪ

LATVIEŠI HAMILTONAS KALNĀ (MOUNTAIN)

b a l s o j i e t p a r

JOHN SMITH

PROGRESĪVI — KONSERVATĪVO

Ontario premjēra ROBARTA kandidātu, kas iestājas par PROGRESU!

Sirdsmīļotā māmiņa

Friderika Freimane

dzimusi 1896. gada janvārī,
mūžīgā miegā aizmigusi 1967. g. 5. oktobrī Ozolnieku „Būmaņos", Latvijā

Daudz dzīvē cieti, strādāji,
Kā algu kapu mantoji . . .

Sēro
DĒLS AINIS AR ĢIMENI TORONTO

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

15. oktobrī — pl. 9 vakarā Latviešu namā, 491 College St., TLB inženieru & techniķu kopas referāta vakars. V. Sabaņska priekšlasījums „Lidojošie šķīvji — fakts vai ilūzija?"

14. oktobrī — DV Toronto nodaļas gada svētku sarīkojums Latviešu namā, pl. 7.30 vak. Piedalās DV vīru koris Kanadā (skaņu plašu).

No 15. oktobra — 29. oktobrim O. Grebžes izstāde 47 Pemberton Crescent, Richmond Hill, Ont. Atklāšana plkst. 4 p. p.

20. oktobrī — plkst. 9 vak. Latviešu namā literāta Pētera Aigara no Anglijas referāts „Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā".

21. oktobrī — pl. 8 vakarā Itona auditorijā ALT Bostonas ansambļa viesizrāde ar M. Zīverta drāmu „Vara" (biļetes tikai Itona kasē ar 11. oktobri).

21. oktobrī — pl. 7.30 vakarā Latviešu namā — Latviešu mednieku un makšķernieku kluba sezonas atklāšanas balle.

No 21.—22. oktobrim — Latvijas mākslas akadēmijas korp. „Dzintarzeme" gleznu izstāde, Sv. Jāņa baznīcas telpās, 200 Balmoral Ave. Atklāšana 21. okt. plkst. 3 pēcp.

22. oktobrī — pl. 2 p.p. Latviešu namā Hovarda universitātes prof. Dr. J. Leja priekšlasījums par latgaļu literārās valods izcelsmi, vēsturi un nozīmi.

27. oktobrī — T.L.B. Inženieru un techniķu kopa rīko gadskārtējo balli Inn on the Park telpās.

28. oktobrī — pl. 11 dienā Latviešu namā bazārs un Saviesīgs vakars ar deju.

4. novembrī — pl. 7.30 vak. DV Toronto nod. un TLB Mārtiņu vakars Latviešu namā.

5. novembrī — pl. 5 p.p. Gaujas gaidu vienība rīko Mārtiņu vakaru — Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu telpās.

5. novembrī — pl. 5 vak. Latviešu namā Jāņa Jaunsudrabiņa 90 g. dzimšanas dienas piemiņas vakars — LPB Kanadas kopa un Jaunā Gaita.

13. novembrī — Valijas Mērnieces darbu izstāde — W. W. Galerijā, 830 Yonge St.

18. novembrī — pl. 8 vak. Itona auditorijā Latvijas valstssvētku atceres svinības.

2. decembrī — pl. 6.30 vakarā Latviešu namā Latviešu virsnieku apvienība Kanadā rīko Latvijas karaskolas atceres vakaru. Ieeja pret ielūgumiem.

9./10. decembrī — Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā.

22. februārī — plkst. 8.30 vakarā Latviešu namā Gunta Ķere-Plostniece (soprāns) un Jude Mollenhauer (arpa). Pie klavierēm Vera Leinvebere. Koncertapvienības otrs koncerts.

21. martā — plkst. 8.30 vak. Latviešu namā Voldemārs Rušēvics (vijole), pie klavierēm Edite Timermane. Koncertapvienības 3. koncerts.

11. maijā — plkst. 7.30 vak. Parkdale Collegiate auditorijā Montrealas vīru koris Junda, diriģ. Daumants Vītols. Koncertapvienības pēdējais šīs sezonas koncerts.

30. martā 1968. g. — Dainas koŗa gadskārtējais koncerts Parkdale Collegiate zālē.

6. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcā: Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris — dir. A. Purvs.

20. aprīlī — vīru koŗa Viesturs koncerts un balle.

KIČENERA

21. oktobrī — plkst. 7 vakarā DV Kitchener - Waterloo nodaļas 15 gadu dibināšanas atceres sarīkojums Ungāru klubā, pie Waterloo - Wellington lidlauka, starp Breslau un Hespeler pilsētām. Piedalās Hamiltonas jaunatnes pulciņa „Rota" meiteņu kvintets.

HAMILTONA

15. oktobrī — DV Hamiltonas nodaļas gadasvētki Rainbow zālē pl. 4 p.p. Akts un priekšnesumi.

19. oktobrī — DV Hamiltonas nod. un HLB rīko rakstn. P. Aigara referātu HLB namā, 16 Queen St., N. pl. 7.30 vak.

18. novembrī — Latvijas valsts dibināšanas atcere Royal Connaught hotelī Kristalla zālē pl. 6 vak. Svētku akts un Hamiltonas latviešu „Centennial" balle.

TAUTIETE,

lūdzu atsaucies mūža draudzībai — gaišai ģimenes dzīvei, bez dūmošanas un alkohola. Vēlos Tevi inteliģentu, diezgan izskatīgu vecumā 45 — apm. 55.

P. O. Box No. 473,
Toronto Adelaide St. P. O.
Toronto 1, Ont.

Sūtiet naudu uz
L A T V I J U
un saņemiet par to vairāk, nemaksājot sūtīšanas izdevumus.

US dolaru certifikāti vislabākā dāvana

TIKAI US DOLARU CERTIFIKĀTI

dos jūsu piederīgiem izdevību četrreiz vairāk iepirkties nekā skaidrā naudā rubļos. To jums piederīgie apliecinās.

TIKAI AR US DOLARU CERTIFIKĀTIEM

jūsu piederīgie spēs iegādāties visu, kas viņiem vajadzīgs — pārtiku, apģērbu un daudzas citas lietas — amerikāņu un rietumeiropiešu un vietējos ražojumus caur speciāliem

VNESHPOSYLTORG

dolaru veikaliem par pazeminātu cenu dolaros.

To jūsu piederīgie apstiprinās.

PILNĪGA GARANTIJA. BEZ PIEMAKSAS.

Par šiem pakalpojumiem nav jāpiemaksā ne sūtītājam, ne arī saņēmējam, jo visus izdevumus sedz Vneshposyltorgs.

Pasūtiniet
TAGAD TIKAI CAUR
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
New York, N. Y. 10010.
Pieprasiet jaunāko bezmaksas cenrādi.

PĀRMAIŅAS CILVĒKU TIESĪBU LIKUMĀ

GROZĪJUMI ONTARIO CILVĒKU TIESĪBU KODEKĀ

Ontario cilvēku tiesību kodeka noteikumos ne pret vienu nedrīkst diskriminēt darba, dzīvokļu un publisku pakalpojumu ziņā rases, ticības, krāsas, tautības, izcelsmes vai dzimšanas vietas dēļ.

DZĪVOKĻI:

Nesenie grozījumi Kodeka noteikumus piemēro visām apmešanās vietām. Pirms tam tie attiecās vienīgi uz apartamentu mājām ar vairāk nekā trim dzīvokļiem. Tagad šie noteikumi attiecas uz visām apdzīvojamām vietām.

DARBA VIETAS:

Visi darba devēji, izņemot speciālus gadījumus, tagad pakļauti Kodeka noteikumiem. Agrāk izņēmumi bija darba devēji, kas nodarbināja mazāk par 5 personām. Tagad noteikums attiecas uz visiem darba devējiem.

VECUMA DISKRIMINĀCIJAS LIKUMS

Nevienam vecumā starp 40—65 gadiem nedrīkst liegt nodarbošanos, nedrīkst atlaist no darba vai šķirot darba vietā vecuma dēļ. Nevienu vecuma dēļ arī nedrīkst pilnībā vai daļēji izslēgt no piedalīšanās arodbiedrībās.

SŪDZĪBU IESNIEGŠANA

Lai iesniegtu sūdzības Ontario Cilvēku tiesību kodeka vai Vecuma diskriminācijas likuma ietvaros, vai arī tālākai rakstveida informācijai, sazinieties ar

The Ontario Human Rights Commission

Department of Labour,
74 Victoria Street,
Toronto 1, Ontario.
Tālr. 365-4218

Windsor - Chatham Regional Office,
Department of Labour,
500 Ouellette Avenue,
Windsor, Ontario.
Tālr. CL 6-8278

Northern Regional Office,
Department of Labour,
235 Bay Street,
Port Arthur, Ontario.
Tālr. 345-2101

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS

CHEVROLET CHEVELLE
C A M A R O
OLDSMOBILE CHEVY II

ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO

Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

DAUGA
ROSMES
š. g. 28.

Sestdien, 28. oktobrī,
Kanadas simtgades zīmē
centrālajā YWCA, 21 McGil
no plkst. 1 p.p. līdz plkst. 8 v
k a n a d i e š i e m
daiļamatniecības, gleznu un la
svētku galdu skate.
Plkst. 2, 4 un 6
mūzikāla programma ar „D
cīša", meiteņu kvinteta „Ro
koklētāju ansambļa piedalī
Sarīkojuma atlikums „CRIPPLED
REN" un „CANCER SOCIET
Visu dienu darbosies kafijas
Visu

Latviešu medn
SEZONAS AT
1967. g.
Latviešu nan
Ieeja $2.50
PILNA BUFETE

V
uz
Neatsaucama auto
ikvienam licenzēta

AMERIKAS LATVIEŠ
BOSTONAS ANSA
aktiera - režisora REIŅ
40 gadu skatuve
A T C E R E S V I E
Mārtiņa Zī
VA
T O R O N
Sestdien, 21. oktobrī,
Eaton audit
Izrādē piedalās:
Reinis Birzgalis
Vitolds Vītols
Marta Sala
Maija Grinbuša
Silvestrs Lambergs
Valfrids Streips
Gunārs Straumēns
Jānis Pūce
Jānis Neimanis
Režisors un skatuves ietērpa ve
Biļetes $3.50; $3.00; $2.50, sk
iepriekšpārdošanā EATON AUDITOR
ar 11. oktobri, darbdienās no pl. 9.
Biļešu rezervēšana:
zvanot: UN 1-1144,
rakstot: The Auditorium Box
Eaton's College St.,
Rezervētās biļetes jāizpērk līdz p

AG ROTAS
A.
Z
Latvisk
Darbnī
Don

ROSAR-MORRISON FUN
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE
RŪPĪGA UN SMAI
APBEDĪŠANAS CE
IZKĀRTOŠA

DAUGAVAS VANADŽU ROSMES DIENAS KANADĀ

š. g. 28. un 29. oktobrī Toronto

Sestdien, 28. oktobrī,

Kanadas simtgades zīmē — centrālajā YWCA, 21 McGill ielā, no plkst. 1 p.p. līdz plkst. 8 vakarā kanadiešiem *dailamatniecības, gleznu un latvisku svētku galdu skate.*

Plkst. 2, 4 un 6 *mūzikāla programma ar „Diždančiša", meiteņu kvinteta „Rota" un koklētāju ansambļa piedalīšanos.*

Sarīkojuma atlikums „CRIPPLED CHILDREN" un „CANCER SOCIETY"

Visu dienu darbosies kafijas galds.

Svētdien, 29. oktobrī,

„Rosmes dienu" ietvaros — Latviešu namā, 491 College ielā, plkst. 5 pēcp.

soprāna APOLONIJAS SAPALES koncerts ar pianisti dzejnieci AINU ZEMDEGU pie klavierēm, kam sekos jaunatnes audzinātājas, skolotājas un rakstnieces TONIJAS KRŪKAS referāts „Pieci faktori bērna rakstura veidošanā".

Pēc programmas pārrunas un diskusijas pie kafijas galda.

Ieeja pieaugušiem $1.50, jauniešiem un bērniem puscena.

Visus sirsnīgi ielūdz

Vanadžu Rosmes dienu rīcības komiteja

Latviešu mednieku un makšķernieku klubs rīko

SEZONAS ATKLĀŠANAS BALLI

1967. g. 21. oktobrī, pl. 7.30 vakarā

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto.

Ieeja $2.50 — Laba deju mūzika

PILNA BUFETE — VĒŽI — MEDIJUMI

VALD. BEBRIS

759 - 0266

sagādā apdrošināšanu, uz ko var paļauties.

Neatsaucama auto apdrošināšana ikvienam licenzētam braucējam

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRA BOSTONAS ANSAMBĻA

aktieŗa - režisora REIŅA BIRZGAĻA

40 gadu skatuves darba

ATCERES VIESIZRĀDE

Mārtiņa Ziverta

VARA

TORONTO

Sestdien, 21. oktobrī, pl. 8 vakarā

Eaton auditorijā.

Izrādē piedalās:

Reinis Birzgalis	Rasma Birzgale
Vitolds Vītols	Ilze Šedrika
Marta Sala	Ernests Āboliņš
Maija Grinbuša	Aivars Vasmanis
Silvestrs Lambergs	Mārcis Voldiņš
Valfrīds Streips	Arvīds Dauge
Gunārs Straumēns	Uldis Niedriņš
Jānis Pūce	Ivars Skaģeris
Jānis Neimanis	Boriss Roga

Režisors un skatuves ietērpa veidotājs — jubilārs

Biļetes $3.50; $3.00; $2.50, skolēniem puscenas, iepriekšpārdošanā EATON AUDITORIJAS (biļešu) kasē, sākot ar 11. oktobri, darbdienās no pl. 9.30 rītā līdz pl. 6 vakarā.

Biļešu rezervēšana:
zvanot: UN 1-1144,
rakstot: The Auditorium Box Office
Eaton's College St., Toronto.

Rezervētās biļetes jāizpērk līdz pl. 7.30 izrādes vakarā.

AG ROTAS

A. GUGĀNS

ZELTKALIS

Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā

Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.

TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

NOTĀRS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto

---

LATVIEŠU NAMS

izīrē telpas

sarīkojumiem un viesībām

Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.

Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.

TELEFONS 922—2931
491 College St Toronto

Sūtiet naudu uz Latviju

NAUDA, ko sūta

GRAMERCY

TIEK IZSNIEGTA KĀ

NAUDA

caur ārzemju tirdzniecības banku.

Piegāde 2 nedēļās

BEZ ATVILKUMIEM.

JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS. NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU. VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ. VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.

Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva: līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.

GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street,
Newark, N. J. USA.

SPECIĀLS SVĒTKU PIEDĀVĀJUMS

Automobiļi, televīzijas ap., transistorradio, skaņuleņšu aparāti un daži motocikleti ar 10% atlaidi svētkiem. Pasūtinājumi jānodod ar tādu aplēsi, lai tie mūs sasniegtu 29. decembrī, tas attiecas uz pazemināto cenu.

Pieprasiet mūsu cenrādi.

Gramercy

Dib. 1945. g.
118 E 28th Street.
New York, N. Y. 10016.

ZIGFRIDS ART POTTERY

ZIGFRIDS JURŠEVSKIS

KERAMIKAS DARBNICA - SALONS

1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183

Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas

Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠKĀS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.

○ Turpat dabūjami BILŽU LOGATI ○

Brīnos es, ka neesmu tevi sastapis

TREJU VĀRTU PAGALMOS

Ieejas maksa vienam gadam septiņi dolari. Samaksājis, tu ienāc pa ikvieniem vārtiem un vari visas 365 gada dienas un vakarus pabūt latviešu, lietuviešu, igauņu pagalmos, lai klausītos nostāstus, ieceres, atmiņas, dziesmas, mūziku, valodu valodas; skatītu daudzos fotogrāfiju klāstus. 7 dol. čeks rakstāms „Treji Vārti". Sūtāms TV P. O. Box 27-A, Detroit, Mich. 48232, U.S.A. P. S. TV ir žurnāls literātūrai, mākslai, jaunatnei . . .

Igauņu CEĻOŠANAS AĢENTŪRA

Tempo Travel

592 Mount Pleasant Rd. Toronto 7. Zvanīt birojā 481-7722; mājās — 757-5080. Mēs izkārtojam ceļojumus ar gaisa satiksmi, kuģiem, pa dzelzceļu vai ar autobusiem.

RONCESVALLES — GARDEN rajonā vecākam pārim

IZĪRĒJAMAS

2 nemēbelētas istabas un virtuve otrā stāvā.

Zvanīt 536-6346.

Ilona Grosbergs

dzim. 1900. g. 28. februārī,

mirusi 1967. g. 5. oktobrī.

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības fonds

---

ARTURS ZUTIS. B. A.

ADVOKĀTS un NOTĀRS

Tel. EM 6—5946

Suite 545

17 Queen Street E.,

Estd 1874

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave
LE 2-7984
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153

Parkošana abās bēru mājās

LMA korporācijas DZINTARZEME GLEZNU IZSTĀDE

š. g. 21. un 22. oktobrī Sv. Jāņa baznīcas telpās, 200 Balmoral Ave., Toronto.

Izstādē piedalās:

Prof. J. Kuga, J. Audriņš, F. E. Bange, O. Grunde, P. Kārkliņš, M. Mitrevics, K. F. šaumanis un A. B. Šīmanis.

Atklāšana sestdien, 21. oktobrī, plkst. 3 p.p. — 9 p.p. svētdien atvērta no 12 — 9 vakarā.

ONTARIO PARLAMENTA VĒLĒŠANĀS

17. oktobrī balsojiet par latviešu draugu

JOHN YAREMKO	X

Džons Jaremko Toronto Bellwoods iecirknī darbojies un dzīvojis jau 30 gadu. Viņš darbojies transporta nozarē, par provinces sekretāru, pavalstniecības ministru un pašlaik ieņem sociāllietu ministra amatu. Visos posteņos Jaremko izcēlies ar savu nenogurstošo aktīvitāti, sevišķi iestādamies par vienlīdzīgām tiesībām darbā arī vecāku gadagājumu pilsoņiem.

---

15 AKRU ZEMESGABALS

ar skaistu mežu 36 jūdzes rietumos no Metro Toronto.

Pilna cena $5995.

Tuvu skolām un iepirkšanās centram.

Zvanīt 487 - 5435 Toronto

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)

Tel.: HO 5-9905 — AUSMA MIKELSONS

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnica — HO 6 - 5152

1095 QUEEN ST E

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja — LE 1-7353

361 RONCESVALLES AVE. — Īpašnieks ST. CUKULS

789-1511 — Alfred Stikuts Realtor

Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs

A. STIKUTS, FRI.

2889 Dufferin St. — 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. — Arnolds Bērziņš — 816 Harbord St. LE 4-8447

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.

ADVOKĀTS un NOTĀRS

Tālrunis 364—9276 — 885 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario

---

Everlast Heating Co. — 463-3613

Ieriko jaunas un labo vecas gāzes un eļļas apkures ierīces.

Īpašn. A. RASA — Tālr. mājās 465-5317

CREST FLORISTS — HU 7-0491

567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)

Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.

Latviskās rotas lietas. — ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK

BARRISTERS and SOLICITORS

365 Bay Street, Toronto

tel. 863—4451

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS

▪ attīstīšana ▪ palielinājumi ▪ duplikāti ▪ citi darbi ▪ izcilus kvalitāte ▪ atlaide ▪

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

Venus

PUĶU VEIKALS

Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām

Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.

A. PUTNIŅŠ

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

ELZA PĒRKONE

Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.

DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1A Browning Ave. HO 3-5198, Toronto.

A. EGLĪTIS — TV RENTAL

17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VALUPE

LATVISKAS ROTAS

DIMANTI · PULKSTEŅI

Zeltkales

Aldonas KIVLENIEKS

VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964¼ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2837

Tautiešiem atlaide

Toronto Window MFG Co. Ltd

165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.

Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.

Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.

LABS DARBS. — MĒRENAS CENAS

Nesaistošai informācijai zvanīt

darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.

Edvardam vai Aldonai SPROGIS

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.

KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Eglinton — Bayview: 8 gadu vecs atsev. dubultķieģeļu 3 dzīvokļu nams: divi 6 istabu dzīvokļi un viens 5 istabu dzīvoklis. Moderna apkure, privāts iebraucamais ceļš un 3 garāžas. 7% hipotēka. Īpašums atrodas ļoti labā rajonā.

Broadview — Danforth: 7 istabu māja
PĀRDOTA

Bathurst (pie vecā 7. ceļa): 61 akru zemesgabals. Vērtīgs pirkums. Prasītā cena $15.000 par akru.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ ZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

HAMILTONAS CENTRĀ
balsojiet par liberālo kandidātu

JOE KOSTYK

Advokāts kopš 1959. gada, lektors MacMaster universitātē komerciālos likumos.

Hamiltonas pilsētas valdē ievēlēts 1960. gadā, 3 gadus darbojies par prez. Satiksmes un transporta komisijā.

Enerģisks, apdāvināts un uzņēmīgs!

Hamiltonas Wentworth rajonā balsojot par savu liberālo kandidātu

RICHARD PIKNA

jūs būsit ievēlējuši
AKTĪVU, APDĀVINĀTU un DEDZĪGU
parlamenta locekli.

Balsojiet par savu liberāļu kandidātu
Hamilton, West

VINCE AGRO

Pilsētas domnieks, vidusskolas skolotājs — beidzis Western universitāti un Ontario skolotāju institūtu.

Nolaupīta cariskās Krievijas naudas kollekcija

Miljonāra Vilija Haringtona Duponta muižā Floridā ielauzušies pieci bandīti un nolaupījuši krievu monētu kollekciju 1 milj. dol. vērtībā. Miljonārs izsludinājis 200.000 dol. lielu atlīdzību tam, kas viņam palīdzēs vērtīgo kollekciju atgūt. Laupītāji 31 gadu veco miljonāru un viņa 29 gadus veco sievu, kā arī 4 gadus veco dēlu un divus pils kalpotājus sasējuši. Jaunākais dēlēns gulējis savā gultiņā, zīdis īkšķi un mierīgi noraudzījies, kā laupītāji rīkojas ap tēva kollekciju. Bandīti pievākuši arī 4000 dol naudā un dārgakmeņus 50.000 dol. vērtībā, bet 10.000 dol. banknotēs no seifa izkrituši uz guļamistabas grīdas, kur vēlāk atrasti Tad laupītāji devušies uz pils apakšstāvu, kur likuši atvērt vērtību glabātuvi. Tur aradušās 500 krievu un 6500 amerikāņu monētas. — „Kāda vērtība tām?" jautājis viens no laupītājiem. — „Varbūt 400.000 dolaru," atbildējis Duponts. — Varbūt jūs vēlētos tās par 200.000 dol. atpirkt?" noprasījis laupītājs. Miljonāra mājas visi logi bijuši nodrošināti ar infrasarkanajiem stariem, kas savienoti ar trauksmes sistēmu, bet Duponts bija aizmirsis to ieslēgt.

Nolaupītajām vērtībām ir gaŗa vēsture, kuŗa sākusies cariskajā Krievijā. Lielo kollekciju — 10.000 monētu un 4000 medaļu — savācis Ermitāžas mūzeja bijušais direktors lielhercogs Georgs Michailovičs Pēterpilī Krievijas cara valdīšanas laikā. Tas uzskatāms par viņa mūža darbu. Krievijas revolūcijas laikā dārgā kollekcija pārvietota uz Ķijevu. Uzbrūkot balto krievu armijai, kollekcija ar katalogu rokrakstā pazudusi. 1930-tajos gados tā pēkšņi atradusies Dienvidslavijā, kur trimdā uzturējušās Michailoviča mantinieces — princese Ksenija un viņas māsa Ņina. Kollekcija glabājusies kādā Dienvidslavijas mantu noliktavā. Izceļoties otram pasaules kaŗam, tā vadāta no noliktavas uz noliktavu, beidzot pārvesta uz Lielbritaniju, kurp aizbēgušas arī abas Michailoviča mantinieces. Tur kollekciju nopircis Vilija Duponta tēvs, kas pēc nāves to atstājis dēlam.

Eksperti nolaupītās kollekcijas vērtību lēš uz 1 milj. dolaru, bet tās vēsturiskā vērtības nav nosakāma.

STRATOSFAIRĀ DROŠĀK KĀ ATMOSFAIRĀ

ASV jūrnieku korpusa astronauts majors C. C. Viljams nonāvēts, kad viņa ST-38 lidmašīna nogāzusies un sadegusi mežu apgabalā Mikosuki, Floridā. Lidmašīna bija ceļā uz gaisa spēku bazi Alabamā. Majors Viljams ir jau 8. astronauts, kas miris pēdējo trīs gadu laikā. Arī trīs citi amerikāņu astronauti aizgājuši bojā „vienkāršos" tuvlidojumos.

Nēģeri virzās tuvāk īstajai varai

Kamēr trokšņainās „melnās varas" kustība ASV pagaidām ierobežota un nēģeru nemieri apslāpēti, cits nēģeru noslāņojums tiek pie varas legālā ceļā — ar iecelšanām un pie vēlēšanu urnām. Tas ņemams daudz nopietnāk nekā reibinošo dzērienu tirgotavu uzlaušana un nēģeru pusaudžu apdzeršanās.

Izdarot mazu politisku ekskursiju pa ASV pilsētām, kurās šovasar un agrāk plosījās nēģeru nemieri, vērojama melno sistēmatiska virzīšanās tuvāk īstajai varai. Klīvlendas nēģeru advokāts K. Stoks (Carl Stokes) demokratu kandidātu nominēšanā pilsētas galvas postenim novembra vēlēšanām uzvarējis kādreizējā valsts prezidenta mazdēlu Setu Taftu. Ja Stoks uzvarēs arī vēlēšanās, viņš būs pirmais nēģeris, kas ievēlēts pilsētas galvas amatā vienā no lielākajām amerikāņu rūpniecības pilsētām.

Līdzīgs stāvoklis radies arī Indianapoles pilsētā, kur Gerijas (Gari) pilsētas galvas amatam kā demokratu kandidāts izraudzīts nēģeris R. Hačers, kas pārspējis divus baltos republikāņu kandidātus. Abās minētajās pilsētās republikāņi nav ievēlēti kopš gadiem. Nēģeri kā pilsētu galvas jau ir Springfīldā, Ohio un vēl divās pilsētās Mičigenas pavalstī. Nēģeru komēdiants un Milvoku katoļu mācītāja Groppes sabiedrotais Diks Gregorijs nodomājis kandidēt Čikagas pilsētas galvas vēlēšanās.

Valters Vašingtons, kādreizēja verga mazmazdēls, nodeva zvērestu kā ASV galvaspilsētas Vašingtonas galva stāvot Baltajā namā zem vergu turētāju valsts dibinātāja Džordža Vašingtona portreta. Lindons Džonsons, pirmais dienvidnieks, kas 100 gados ievēlēts par ASV prezidentu, šai ceremonijā sēdēja līdzās savai dzīvesbiedrei, kuras vecvecākiem piederējuši vergi Alabamā. Vašingtonas jaunais galva, kas iecelts savā amatā, jo Kolumbijas distriktā nenotiek lokālas vēlēšanas, pārvaldīs pilsētu, kurā ir 65% nēģeru. Tai pašā laikā Targūds Maršals zvērēja kā pirmais nēģeru tiesnesis ASV augstākajā tiesā.

Prezidents Džonsons, pats dienvidnieks būdams, iecēla Vašingtonu un Maršalu augstajos amatos, kā arī izraudzīja pirmo nēģeri savā kabinetā — Robertu Vīveru. ASV informācijas aģentūrā kā pirmo nēģeri par priekšnieku iecēla Karlu Rovanu, bet Edvardu Bruku pērnā gada novembrī kā pirmo nēģeri ievēlēja senātā. Kamēr viss tas jau noticis, Vašingtonas sabiedrība vēl nebeidz runāt par ārlietu ministra Raska vienīgās meitas laulībām ar nēģeri.

Tikai gadsimtu pēc brīvlaišanas 25 milj. nēģeru pamazām soļo uz politisko varu.

Politiskas piezīmes

Pēc nesenās ķīniešu diplomātu „kaujas" ar angļu policistiem Londonā tagad ķīniešu jūrnieki sakāvušies ar britu ostas strādniekiem, kas Temzas dokos sākuši izkraut 6500 tonnu lielo ķīniešu kravas kuģi „Hang Zhou". Kādam angļu strādniekam fanātiskie ķīnieši piestiprinājuši uz muguras Maocetunga ģīmetni. Anglis to lielās dusmās nosviedis zemē un saminis kājām. Tas kļuva par iemeslu ķīniešu jūrnieku un angļu ostas strādnieku vispārējam kautiņam, kuŗā iejaukti ap 60 dalībnieku. Darbā laistas dūres un dēļu gabali. Kādam ķīnietim pārlauzta roka, vairāki dabūjuši „zilas acis". Angļi pēc tam atteikušies ķīniešu kuģi izkraut. Strīdā iejaukusies ostas strādnieku arodbiedrība, atbalstot savus biedrus. Arodbiedrības priekšnieks pieprasījis, lai sarkanās Ķīnas kuģis atstāj ostu. Ķīniešus no vēl lielākām nepatikšanām izglābusi angļu policija, kuŗa kautiņu likvidējusi.

☆

ASV prezidents Džonsons uzaicinājis Pad. savienību sadarboties, vismaz dažos aspektos, izplatījuma telpas pētījumos un izbeigt nevajadzīgu „sacensību izplatījumā". Viņš cildināja panākumus izplatījumā kopš pirmā Pad. savienības satelīta izšaušanas pirms 10 gadiem, bet arī uzsvēra veltīgu enerģijas un līdzekļu izšķiešanu abu lielo pasaules varu savstarpējā sacensībā. To varētu novērst ar sadarbību un pētījumu rezultātu apmaiņu. — Pad. savienības sūtnis Apvienotajās nācijās Dobriņins runājis par to pašu tematu, arī uzsverot saprašanos un sadarbību pētījumu problēmās.

☆

Rietumvācijas laikraksts „Bild am Sonntag" raksta, ka Staļina vecāko dēlu Jakobu, kas kā artilerijas komandieris nokļuva vācu gūstā 1941. gadā austrumu frontē, vācieši nošāvuši 1944. gadā, pēc viņa atteikšanās runāt krievu strādniekiem kādā vācu ieroču fabrikā.

Jakoba Džugašvili likteni atklāja bijušais SS-sargs Valters Usleps, kad uzzinājis, ka Staļina meita Svetlana vēlējusies noskaidrot, kas noticis ar viņas pusbrāli (no Staļina pirmās laulības) pēc nokļūšanas vācu gūstā. Usleps apsargājis Jakoba Džugašvili kameru Saksenhauzenas koncentrācijas nometnē. 1944. gada pavasarī gestapo vīri to pārveduši uz Berlīni. „Es dzirdēju gaitenī kliedzienus un, kad paskatījos, redzēju, ka gestapo vīri gūstekni sita," stāsta Usleps. „Vēlāk, kad Jakobs atveseļojās, viņš man sacīja, ka tam pavēlēts runāt krievu strādniekiem vācu tanku fabrikā Berlīnē."

Padomju artilerijas virsnieks Jakobs Džugašvili krievu strādniekiem Berlīnē teicis: „Man jums jāsaka, ka Staļins un Pad. savienība ir beigta un ka Hitlers ir liels vīrs, bet es jums saku, ka Staļins ir liels vīrs un Hitlers — kaput!"

Usleps neatceras tiešo dienu, kad Staļina dēls nošauts. „Bet tas noteikti bija 1944. gada aprīlī," viņš apgalvo. Gūstekņa kamerā iegājis nometnes komandants Kurts Ekariuss ar diviem vīriem un viņu aizveduši. Tūlīt atskanējis pistoles šāviens, un gūsteknis vairs nav atgriezies.

Svetlana Alilujeva savos nule publicētajos memuāros stāsta, ka Hitlers piedāvājis Staļinam tā dēlu apmaiņai pret vācu 6. armijas komandieri ģen. Paulusu, kas bija nokļuvis padomju gūstā pie Staļingradas. Svetlana citējusi savu tēvu, kas teicis: „Vai man taisīt veikalu ar viņiem? Nē, kaŗš paliek kaŗš!" Pēc tam vācieši vēlreiz piedāvājuši Staļina vecāko dēlu izmaiņai, bet Staļins palicis ciets un neiekustināms, piedāvājumu atraidot ar vārdiem: „Staļins nepadodas gūstā!"

☆

Indijas ministru prezidente Indira Gandija izlidojusi uz Varšavu, īsu laiku uzkavējoties Maskavā, lai sāktu oficiālu vizīti Polijā. Viņa apmeklēs arī Rumāniju, Bulgāriju, Dienvidslaviju un Apvienoto arabu republiku, lai uzlabotu attieksmes ar Austrumeiropas komūnistiskajām valstīm.

☆

Indianas demokratu senātors Hartke Vašingtonā vaino militāros vadītājus, ka tie izdarot spiedienu uz prezidentu Džonsonu sākt invāziju Ziemeļvjetnamā. Hartke izteicies, ka invāzijas plāni izstrādāti jau ilgāku laiku un ka to īstenošana ierauts kaŗā arī Pad. savienību.

Izplatījuma būtnes apēdušas farmeŗa zirgu...

Toronto latviešu biedrības inženieŗu un techniķu kopas sanāksmē 13. oktobrī par t. s. lidojošajiem šķīvjiem runāja V. Sabanskis, kas Kanadā iecelojis no Austrālijas. Kāds no Brazilijas iecelojušais latvietis jau daudz agrāk izteicies par šiem apstrīdētajiem lidķermeņiem, kuri bieži parādījušies Dienvidamerikā. Sanpaulā viņš esot saticis cilvēku, kam bijusi ļoti tuva saskare ar būtnēm no citām planētām. Tās izkāpušas no lidojošā šķīvja, kas nolaidies kalnos un vēlāk atkal pazudis.

Par lidojošajiem šķīvjiem gaŗāku rakstu no Kolorado (ASV) nule bija ievietojis arī lielais Toronto dienas laikraksts „The Daily Star", ziņojot par izsalkušām izplatījuma būtnēm, kas nonāvējušas un apēdušas Harija Kinga rančas zirgu Alamostas apriņķī. Zirga īpašnieks savu trīsgadīgo „Snippiju" pēc divām dienām atradis beigtu ceturtdaļjūdzes attālumā no rančas dzīvojamās ēkas.

Farmeris apgalvo, ka zirgu nogalinājušas izplatījuma būtnes no lidojošā šķīvja. Uzgriežot beigto zirgu, atklājies, ka tā iekšējo organu trūkst; tāpat galvas kausa smadzeņu iedobumi bijuši tukši. Patalogists, Denveras speciālists, kas izdarīja zirga sekciju, izteicās, ka organu iztrūkums vēdera dobumā un smadzeņu pazušana galvaskausā nav izskaidrojama. Sekcijas liecinieki bijuši gaisa parādību nacionālās pētīšanas komitejas Denveras vienības četri locekļi— 3 ārsti un gaisa aizsardzības komandantūras centra Kolorado Springā kapteinis Diks Kebls.

Ap 100 jardu no beigtā zirga atrasti 15 apļveidīgi nospiedumi. Tālāk atrasti vēl seši līdzīgi iespiedumi, katrs 2 collu platumā un 4 collu dziļumā. Izmeklēšanas komiteja izmērījusi lielāko apļa iespiedumu uz zemes, kas bijis 75 pēdas diametrā.

Visas pazīmes rādot, ka uz zemes nolaidies lidojošais šķīvis un tā pasažieri meklējuši pārtiku, izvēloties maltītei farmeŗa zirgu. Iespiestais 75 pēdu platais iedobums un mazākie ap to varētu būt cēlušies no „šķīvja" nosēšanās uz zemes. Noslēpumainās citu planētu būtnes un „šķīvja" pasažieri liekas bijuši lieli gardēži, ja apēduši tikai zirga smadzenes un iekšas.

Alamozas apriņķa šerifs gan neticīgi grozījis galvu un izteicies, ka beigto zirgu būs „apstrādājušas mušas un kukaiņi, bet tagad no visa tā gribot iztaisīt „lielu mistēriju".

TURCIJA NODROŠINĀS ROBEŽU AR PAD. SAVIENĪBU

Paredz, ka Turcija saņems kodolmīnu tīklu, lai nosargātu savas „tukšās vietas", kas 400 jūdžu kopgaŗumā robežojas ar Pad. savienību. Vairums NATO atomieroču plānošanas grupas dalībnieku izšķīrās par labu šim Turcijas, NATO austrumu sabiedrotās, priekšlikumam. Divu dienu ilgās konferences komunikē vēstī, ka septiņas NATO valstis iestājušās par tālāku kodolieroču mīnu apgabalu attīstīšanu. Šīs valstis ir ASV, Anglija, Rietumvācija, Italija, Kanada, Turcija un Holande. Informētās aprindas izsakās, ka NATO valstu ministri instruēs NATO militāros komandieŗus izstrādāt sīkākus plānus par mīnu novietošanu gar Turcijas robežu ar Pad. savienību.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Daudz gan Toronto pilsētas valdē spriests par gaisa sagandēšanas ierobežošanu, bet tiklīdz jāķeŗas pie darbiem, pilsētas valde nepaceļ pirkstu, lai izdotie noteikumi arī tiešām tiktu ievēroti. Tā nule bez panākumiem palicis Air Pollution Control direktors H. Belje, zaudējot pirmo gājienu mēģinājumā panākt, lai pilsētas valde novērš Toronto Hydro iestādes lielo dūmošanu. Valdes advokāts Davids Laions panāca pilsētas attaisnošanu, norādot, ka sūdzības iesniegums nepareizi formulēts... Beljes otrā apsūdzības punktā — Hydro kaitīgā dūmošanā, advokāts argumentēja, ka šī iestāde ir pilsētas valdes uzņēmums un to nevar iesūdzēt kā legālu vienību. Toronto vēlētājiem šīs machinācijas derētu atcerēties vēlēšanu reizēs.

☆ Montrealas publisko transporta līdzekļu vadītāju streiks, kas sākās 21. septembrī, sasniedzis stadiju, kad Kvebekas valdība nolēmusi pieprasīt tiesas lēmumu streika izbeigšanai. 6000 autobusu un pazemja vadītāju streiks ievērojami samazinājis pasaules izstādes Expo apmeklētāju skaitu, sagādājis zaudējumus tirdzniecības uzņēmumiem un panācis, ka daudzās privātās automašīnas ar izdedžu gāzi sabojājušas gaisu Montreālā līdz veselībai bīstamiem apmēriem. Streikotāju prasības un Montrealas transporta komisijas algu piedāvājumus nodos šķīrējtiesas lemšanai.

☆ Arvien vairāk Kanadā ieplūst jaunieši no ASV, kas izvairās no iesaukšanas armijā. Šo ASV gļēvuļu baru lēš jau ap 10.000. Ikvienam no tiem atgriežoties var draudēt 5 gadu cietumsods par izvairīšanos no pilsoņa pienākuma pildīšanas. Toronto viņu atbalstam nodibināta organizācija „Toronto Anti-Draft Program" kuŗu vada algots „direktors" Marks Satins no Teksasas. Lielākā daļa jaunekļu ir studenti, kas bēgot pametuši visu — izglītību, nākotnes izredzes, vecākus un nodrošinātu dzīvi, lai tikai nevajadzētu doties uz Vietnamu. Ar Toronto un citu universitāšu saimju atbalstu viņiem Kanadā apgādā darbu un dzīvokļus, bet esot arī iestādes, kas negrib ielaisties nekādās darīšanās ar šādiem ASV pilsoņiem.

Ziemsvētku dāvanas uz Latviju

10% atlaide tikai uz īsu brīdi. Atskaitot 10% no zemāk minētām cenām, jūs ietaupīsit daudz naudas.

AUTOMOBIĻI:

	US$
Volga GAZ—21R	$2,627.99
Volga GAZ—21US	...2,837.45
Moskvitch 408	1,954.88
Moskvitch 408E	2,162.09
Moskvitch 408E ar 4 priekšugunīm	2,182,09
Zaporozhets 965A	1,064.03
New Zaporozhets	1,277.00

MOTOCIKLETI:

Ural—2 M-63 U ar blakus vāģi	771.60
K-750 M ar bl. vāģi	740.74

TV APARĀTI

Rubin Electron	243.22
Tempo—6M	204.00
Tempo—7M	244.44
Ogonek	200.22
Start — 3	111.10
Start 4	113.52
Yunost	237.56

10% atlaide attiecas arī uz transistora radio un skaņu lenšu aparātiem. Pieprasiet mūsu jauno cenrādi. Pasūtiniet tagad un tikai caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010, USA